

Izhaja — izvenredni ponedeljek — vsak dan zjutraj. — Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Dopolni naj se pošiljajo uredništvu. — Neprankirana pisma se ne sprejemajo, rokopi si ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik Stefan Godina. — Lastnik konsorcijski list Edinosti. — Tisk tiskarna Edinost. — Naročnina znaša na mesec L 6.—, pol leta L 32.— in celo leto L 60.—. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 stotnik. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm). — Oglasi tujcev in obrtnikov po 80 stot. osmrtnice, zahvale, poslušnice in vabil po L 1.60, oglasi denarnih zavodov po L 2. Malti oglasi po 20 stot. beseda, najmanj po L 2. — Oglase sprejema inseratni oddelček Edinosti. Naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti. Uprava in inseratni oddelček se nahajata v Trstu, ul. sv. Frančiška As. 20.

Jugoslovensko odposlanstvo iz zasedenega ozemlja v San Remu.

Spomenicu, izročeni predsedniku vrhovnega sveta, ministrskemu predsedniku Nitiju.

Dospeli smo, dr. Karel Podgornik, dr. Uliks Stanger in jaz, v petek, 23. aprila, proti večeru. Sli smo v hotel "Londres", ker smo vedeli, da je določen tudi za jugoslovensko delegacijo. Odkazali so nam dve vpravi od tistih sob. ki so bile pridržane za njo, češ, da nimajo drugih in da nam se preskrbe sobe kje v bližini, če pridejo "i Jugoslavi". Kakor znano, jugoslovenska delegacija zpluh in prišla v Sanremo, kar je bilo sicer ugodno za našo nastanitev, manj pa za naše opravilo. Soboto in nedeljo smo porabili za orientacijo, kolikor jo je bilo mogoče dobiti ob popolni nepristnosti uradnih krogov in pomankanju neuradnih stikov. Ni bilo mnogo upanja, da se pride delegacija, vendar to tudi ni bilo izključeno, tako da smo se odlučili za lastni nastop. V ponedeljek zjutraj smo izvedeli, — v dosti določeni obliki, pri čemer nam je pomagal srečen slučaj —, kako se je jadransko vprašanje vsled brzotavne prošnje dr. Trumbića spet odstavilo z dnevnega reda. Sklenili smo spravi spomenico, ki smo jo bili mejtem izdelali, po drugi poti na pristojna mesta in zasedaj nasloviti g. Nitiju kot predsedniku sanremskega sestanka, pismo, ki smo ga tudi oddali istega dne v vili Devecan, mejtem ko je trojica še zborovala. To pismo se glasi v slovenskem izvirniku, ki mu je bil v drugem stolpcu pripisan italijanski prevod, takole:

Vaša Ekscelenc!
V traučnu, ki ima vrhovni svet odločiti v jadranskem vprašanju, so Jugoslovenci zasedeni ozemlja, ki se raztezajo od Drave do Kvarnerja, čitli najmanj, da se sliši njihov glas, in so po političnem društvu "Edinost" v Trstu, ki jih zastopa, usodili podpisanim, da prioblijo vrhovnemu svetu mirovne konference njihovo stališče v vprašanju, ki se tiče njihovih najvišjih koristi.

Podpisani prošnje vsled tega Vašo Ekscelenco, kišor predsednik sedanjega sestanka vrhovnega sveta, da vzame na znanje sledeče.

Podpisani sanirajo za dolžnost, opozoriti Vašo Ekscelenco na to, da prizadevanja prebivalstva doseči ni bila dana priložnost, izraziti svojo voljo, in da se takozvana plebiscitarna manifestacija nekaterih političnih skupin tega ozemlja ne more smatrati za svobodni izraz volje večje prebivalstva, niti njegove večine. Podpisano stališče, da oblikovalci te padele svoje izjavo soglasja z gori omenjeno manifestacijo, vodijo izredni komisariji, imenovani od italijanskih oblastev, kateri niso politični, da toznakič občutja v voljo prebivalstva, ki ni bilo zdeljeno v tem predmetu.

Radi tega in zaupajoč v pravičnost svoje stvari, eprto na pravico samodoločbe, zahtevajo Jugoslovenci ozemlja, zasedenih po Italiji, da naj se pozave vse prebivalstvo, da odloči o svoji politični usodi potom rednega plebiscita. V tem oziru bi se lahko, ko se sprejme načelo plebiscita, predložilo glasovalno vprašanje, ki bi v svrhu, da se zagotovi manj skupno življenje obeh plemen, moglo zavzeti končno obliko peravnave med obema nasprotnima stremljenjem.

Podpisani zastopniki jugoslovenskega prebivalstva predmetnih ozemelj se pozivajo na modrost in čut pravičnosti visokega zbora in upajo, da se ne odloči o usodi tega prebivalstva, ne da bi bilo prej zaslišano.

Blagovolite, Vaša Ekscelenc, sprejeti izraz najglobljega spoštovanja.

Najvdanejši
Dr. Josip Wilian, s. r., dr. Uliks Stanger, s. r.,
dr. Karel Podgornik s. r.

San Remo 26. aprila 1920.
Konferenca se je zaključila istega dne, ko smo oddali svoje pismo, 26. aprila, zvečer. Drugi dan smo odpovali domov. Dr. Karel Podgornik se je odpravil iz Benetok naprej v Gorico, dr. Uliks Stanger in jaz pa sva potakala jugoslovensko delegacijo, ki smo o njej vedeli, da se pelje iz Pariza v Belgrad. Tako sva imela srečo, potovati skupaj z gg. dr. Trumbićem, dr. Rybářem in dr. Žolgerjem od Benetok do Trsta v noči od 28. na 29. aprila. Poročila sva jim o naši poti v San Remo in sva v svoje veliko zadovoljenje ugotovila pri njih popolno umevanje našega koraka.

Dr. Josip Wilian.

Vlada stoji trdno.
BELGRAD, 27. (SLS) Vlada ni položaj je danes močnejši, kakor je bil pred železničarskim štrajkom in so vse vesti o demisiji vlade izmišljene in tendenciozne. Vlada uživa popolno zaupanje krone. Vendar vlada želi, da pride do kakšega sporazuma, da bi mogel delovati parlament in da bi se parlamentarnim potem resil volitni zakon. Zato je vlada poklicala iz Pariza poslanika Vesniča, da vodi pogajanja.

BELGRAD, 27. (Uradno.) Presbiero javlja: Povodom vesti, da je kabinet Protića odstopil, smo pooblašteni izjaviti: Odkar je predsednik ministrskega sveta in minister za pripravo za ustavodajno skupščino in izenačenje zakonov Protić 19. t. m. predložil Nj. kr. Vis. prestolonasledniku svoje pismeno poročilo o politični situaciji, ni storil nobenih drugih korakov. Rešitev se nahaja pri kroni.

Žalna seja narodnega predstavništva.
BELGRAD, 27. Danes ob štirih popoldne se je vršla seja narodnega predstavništva, na kateri je imel podpredsednik dr. Ribar žalni govor za pokojnim predsednikom parlamenta dr. Pavlovićem. Ker je bila to žalna seja, ni bilo drugega dnevnega reda in jo je predsednik za-

metnega ministra za pogajanja in bodo jutri od njega sprejeti. Prometni minister je nasproti pogajanjem zelo rezerviran, ker so stopili v štrajk brez vsake napovedi in še do danes niso stali nobeni pozitivni zahtev. Kakor se zdi, bi bil prometni minister pred štrajkom voljan sprejeti kakšne izpremembe glede plač, ako bi jih komunisti prišli. Ker pa štrajk ni bil izzvan radi meznega gibanja, ampak je imel protidržavni namen, je prometni minister trd nasproti komunistom.

Priprave za komunistično vstajo.
LDU BELGRAD, 29. (Uradno.) Socijalistična radniška partija Jugoslavije (komunisti) je te dni tiskala in med narodom razširila proglas z naslovom: "Delavskemu narodu v vaseh", s katerim je seljake pozivala, da se združijo in dvignejo proti "geopodii" ter da ustanovijo delavske in kmetijske sovjetje. Ker se s temi plakati pozivlje narod na nasilna in zločinska dela in prestopke po § 85, je uprava belgrajske občine preiskala Tucovičovo tiskarno in lokalne Društvenega doma ter proglas konfiscirala. Člani te strankarske uprave se bodo pozvali odgovor, kakor tudi oni, ki so goreni proglas razširili med narod. Ministrstvo za notranje stvari, dne 27. aprila 1920.

LDU SUBOTICA, 29. Preiskava se vodi energično in z uspehom. Čim dalje bolj gotovo je, da so nameravali prevrat že dalj časa pripravljati oblasti v Budimpešti. Naše oblasti so našle in odkopavajo skrivno municijo. Našel se je top pri Madžaru Beli Bayu. Ki je odšel iz sobe orožnik, ki je stražil Bayja, je Bay skočil skozi okno in se na mestu ubil.

LDU SUBOTICA, 29. Madžarsko organizacijo v Subotici so materialno podpirali madžarski nacionalisti v Budimpešti, ki so v zvezi z jugoslovenskim revolucionarnim odborom, kateri ima svoj sedež v Budimpešti. Po pričevanju svedokov je ugotovljeno, da so dobili pred nekaj časi dva milijona kron, katere je prinesel madžarski nacionalist. Zasegla se je korespondenca med člani te organizacije in ene v Budimpešti.

PREMI SOD ZA ZLOČINE PROTI DRŽAVI.
LDU BELGRAD, 26. Na predlog ministra za notranje stvari je ministrski svet sklenil, uvesti postopanje po prekom sodu zoper veleizdajo in zločine proti državi po § 85. kazenskega zakona.

Pogajanja za tiskarski tarif.
LDU BELGRAD, 29. Minister za socialno politiko dr. Surmin je posredoval med lastniki tiskarn in uredništvu listov na eni in organizacijo tiskarjev na drugi strani. Minister je opozoril organizacijo da tarif, ki ga je izdelovala, da bodo pogajanja trajala nekoliko tednov.

Prijeta "Ameriška komisija".
LDU BELGRAD, 29. Iz Bečkereke javljajo, da so tam oblasti prijele zlikovce, ki so pod imenom ameriške komisije razpogajali z ogromno količino raznega blaga, ki so ga razpečavali po zelo nizkih cenah. Načelnik komisije dr. Pachner je pobegnil, ostale skrivce pa so prijele. Pobojja je uvedla preiskavo, da dožene, odkod je komisija dobivala blago.

Albanska vlada strmoljavljena.
LDU BELGRAD, 29. O nemirih v Kroji poročajo iz Podgrađa: Sedaj se doznajajo podrobnosti o dogodkih v Kroji pred desetimi dnevi. Pristasi italijanske stranke so umorili svetkega albanskega častnika Osmana Muso, velikega nasprotnika italijanskega protektorata in berberja za nedvornost Albanije. Umorili so pa tudi zaradi tega, ker ni hotel služiti intrigam nove vlade, ki je, kakor se sedaj doznava, postajala vedno bolj italofilska. Ta umor je zelo razburil prebivalstvo v Kroji, ki je radi stališča vlade zelo vznemirjeno, ker ni hotela izgnati muslimanov. Ljudstvo se je vzdignilo in ubilo serbskega načelnika Mohameda Pilka, kape-lana Riza bega in dva orožnika. V tem boju je bilo ubito še 12 oseb. Kroja je prekinila vsako zvezo s Tirano in z drugimi mesti. Razburjenje med prebivalci vedno bolj narasta.

LDU LONDON, 29. Po poročilih iz Aten so pristasi Ead paše zavzeli Tirano in strmoljavili albansko vlado. Po hudih bojih so zasedli Krojo in Kavajo. Sedaj prodirajo proti Draču.

iz češkoslovaške.
Madžarske voje priprave proti Jugoslaviji in češkoslovaški.

PRAGA, 29. Češkoslovaški listi pišejo o ponesrečenem madžarskem napadu pri Subotici. Enako podjetje je pripravljalo madžarsko društvo za narodno obrambo proti češkoslovaški, toda priprave so bile pravčasno razkrite. V Bratislavi, Košicah in Prešovu so aretirali 46 Horizijevih agentov. List "Az Embere", ki izhaja na Dunaju je dobil zanesljive vesti, da so imeli ti agenti nalog povzročiti na Slovaškem izgrede boljševiškega značaja, da tako upravičeno madžarsko posredovanje na Slovaškem v svrhu "vzpostavitve reda". (Enake namene so imeli — kakor znano — tudi nasproti Jugoslaviji. Pr. ur.) Vse to delovanje je vodila in finančno podpirala Budimpešta. Istočasno kroži vest o višotapljanju municije iz Avstrije na Madžarsko, kar bi bilo v zvezi z namenom ustanovitve enotne poljsko-madžarske fronte proti češkoslovaški.

List "Slovensky Deník" javlja, da se zapajajo ob slovaških mejah nenavadna gibanja in prenašanja madžarskih čet in da se je nameraval izvršiti napad dne 18. aprila, na dan češkoslovaških državnoborskih volitev. Sedaj, po dokončanih volitvah, se je madžarska podvezlost nekoliko zmanjšala, ker je jasno, da se je neredi konec madžarskim separatističnim strujam na Slovaškem, kjer so se celo Madžari sami izjavili za češkoslovaško republiko.

Ruska pogajanja s češkoslovaško.

PRAGA, 29. (S.) Dr. Beneš, minister vnanih stvari, je prejel iz Moskve bezobjavo z dne 26. m. m., podpisano od Čičerina in Rakovskega, ki pravi, da se zbirajo na češkoslovaškem polju ukrajinski ujetniki, ki naj bi se borili s poljskimi četami proti ukrajinski sovjetski republiki. Podpisane občute češkoslovaškimi oblastim da živahno podpirajo vojska podjetja proti ukrajinskim sovjetom in izražata upanje, da bo češkoslovaška vlada ukazala, naj se ti polki razpuste in omogočita Ukrajincem povrnitev v domovino.

Češkoslovaški minister vnanih stvari je izjavil, da temelji očitane sovjetske vlade na krivih vesteh. Del ukrajinske vojske se je umeknil pred poljskim protikom na češkoslovaško ozemlje, kjer je bil takoj razorožen in interniran v Jabloncu (sev. Češka), kakor zahteva mednarodno pravo. Češkoslovaška vlada odločanja vsak poizkus uporabe ukrajinskih vojakov proti katerikoli prizadeletni stranki, ohranjenec na ta način popolno nevtralizira. Ukrajinski oddelki so razoroženi, minister vnanih stvari ne dovoli nobeni stranki, da bi jih uporabila in ne smatra torej za potrebno, da bi izpremenil svoje dosedanje postopanje.

Demobilizacija dveh letnikov.

PRAGA, 29. Proti polovici meseca majnika besta demobilizirana letnika 1892. in 1893.

Poizkušev prekrat na Slovaškem.

LDU PRAGA, 30. Češke oblasti so odkrile tajno organizacijo, ki je pripravljala splošni prevrat na Slovaškem. Na čelu ji je bil odbor štirih članov, ki so bili vsi Madžari. Aretiranih je bilo do sedaj 52 madžarskih članov omenjene organizacije. Pri aretiranih Madžarih so našli papirje, ki kompromitirajo Budimpešto.

Avstrijska municija za Madžare.

LDU PRAGA, 30. Po vesteh iz čeških uradnih krogov na Dunaju pošilja avstrijska tovarna za orožje v Steyru velike količine municije na Madžarsko. Razen druge municije pošilja vsak dan 240.000 nabojev za puške.

General Potiorek — Jugoslovenci?

LDU DUNAJ, 30. Komisija za preiskavo vojnih deliktov je uvedla kazensko postopanje zoper generala Potioreka, ki se je priznal za Jugoslovenc. Na vrsto pridejo tudi bivše nadvojvode.

Švicarski tečaj.

GENEVA, 29. (S.) Ital. lira 25'20; nemška marka 9'80; avstr. krona, st. 1'90, n. 2'75; franc. frank 3'405; amer. dolar 5'73½.

Dražnik drveca majnika.

Danes slavimo praznik, ki je praznik vseh narodov in v vseh državah. Izpovedka se je slavil ta praznik kot delavski praznik v ožjem pomenu te besede: praznik tistih, ki opravljajo ročno delo kot deli velikega stroja za velika podjetja, veliki kapitalizem. Polagoma je zadobil pojem prvomajniškega praznika globljo in širšo vsebino. Posebno pa je s svetovno zaloigro, ki je prišla nad človeštvo, po prevratu v duhovih, ki ga je izzvala ta zaloigra, dan prvega majnika prenel hit praznik v gori označenem ožjem pomenu ter je postal simbol težnje vseh brez razlike, vseh, ki — delajo! Ni več samo praznik "delavstva", ampak vseh, ki ali s trdom svojih rok, ali s trdom svojega uma prispevajo k snovanju skupnosti in ki zahtevajo po vsej boji in človeški pravici svoj delež na sadovih skupnega snovanja, ki zahtevajo pošteno plačilo za svoje delo, ki nečje biti več predmet izkoriščanja razumno majnemu številu poidevcev na korist, ki zahtevajo dostojen socialni in materialni položaj v ureditvi človeške družbe.

Prvi majnik je postal praznik vseh delavcev: pa naj se mučijo z motko na polju, naj se znoje po tovarnah, ali pa izvršujejo svoje umstvene sile po pisarnah, ustvarjajoč gospodarske in etične vrednote! Kdor dela, naj ima svoj materialni in duševni delež na sadovih dela!

S to vzvišeno, gotovo plemenito mislijo v glavi, s tem človečanskim čutom v srcu smo tudi mi socialisti, čeprav ne socialni demokrat, — kakor je lepo rekel profesor Masaryk — s to mislijo in tem čustvom slavimo letošnji prvi majnik, iskreno zeleč vsem delavcem, da bi prišel skoro prvi majnik, ki bo v proslavo značje socialne in gospodarske pravičnosti!

Na razpotju.

Notranji položaj Italije postaja dan za dnem opasnjej. Ozračje v državi s stoničljardnim dolgom; z maso nezadovoljnih kmetov — poljoznikov, ki pričakujejo trenutka, da se polaste zemljišče veleagrarcev; z milijonsko armado industrijskega delavstva, hrepenečega po revoluciji je skrajno napeto. Česar ne store vzroki gospodarskega in socialnega značaja, dosega vedno naraščajoča, ne le mesto, marveč tudi deželo, poplavljajoča komunistična propaganda.

To negativno, razdiralno delo, ki so je spolet, sankcionirali in je tudi nadalje vodijo socialisti, ni podprlo sloge v njihovi stranki; narobe, opažajo se v njej krepki spori. Zakaj in kako?

kdo bi prevzel tako dedščino? Ali pričakujejo komunisti kaj boljšega, če slede zgledu Rusije?

Socialist poelanece Bombacci, ki se je povrnul iz Kodaņa, kjer se je bil sestal s predstavniki ruskega komunizma, ni nič prav navdušen za Rusijo, kakor tudi ni bil občudljiv za ogrski komunizem. Morgari, ki so ga laški socialisti poslali v Budimpešto v nadi, da bo megal poročati o raskih razmerah pred sovjetsko vlado, je tudi razočaran. Bombacci je poročal, da je Levin zapovedal 12-urni delavnik in za izvrševanje tega ukaza skrbje — strojnice! In ne pozabimo dejstva, da je Rusija država neizmernih prirodnih bogastev; Rusiji ni treba beračiti ne kruha ne premoaga. In vendar je Rusija pri vsem komunističnem eksperimentu v največjih revah. Kam bi pa šle prišla Italija, če res pride do revolucije? Dovol iz Angleške in Amerike se ustavi. Kolika dni bi živila ob svojem? In v nek vsej tej realnosti nepovedujo vodilni laškim delavcem zlate čase v boljševiški Italiji!

Dejstvo je, da navzlic precej jasnemu pragraju soc.-dem. stranke nimajo laški socialisti nobene dobočene smerice za svojo politiko. Voditelji nikakor ne žele sprejeti dedščine sedanjega stanja, vendarle pa otežujejo nevarni položaj dan na dan. Prav je dejal po-slenec Fino: "Non vogliono la rivoluzione, ma la predicano." Štrajki se množe; uprizarajo jih mase brez, včas celo proti volji voditeljev. "Die Geister, die ich rief, die weichen nun nicht los." Ali naj voditelji nepopolnoma mase k prevladnosti? Ali naj jih uče preudarnosti, breznosti? Ne, tega se boje, zakaj maza jim utegne obrtni hrbet in se lahko obrne k anarhistu Malatesti, ki jim več občudja: enobismerno razdelitev vseh dobrin! Nevenjetno, a vesi, kakor Filip Turati so postojenji v stran rosnično: može globoke znanosti in počlene in zavladati so demagogji. Turati je jasno izpovedal na milanskem zboru: "Mentre nella pratica quotidiana si fa opera di dissolvimento civile e di incitamento alla ribellione, nelle occasioni solenni e gravi per la vita del proletariato si fa appello alla prudenza, richiamandosi a certe riserve che non sono prova di coraggio e di lealtà." Sploh je znamenit ves njegov govor v Milano. Naj navedem le dva citata: "Noi avevamo il dovere di scongiurare la guerra civile. Questo dovere lo abbiamo tanto più oggi." "Nasa dolžnost je bila, da preprečimo meščansko vojno. Ta dolžnost nas veže tem bolj danes." Kaj to pomeni, je jasno. Ako bi socialisti potom revolucije prevzeli vladbo, bi imeli doma meščansko vojno. O ruskem komunizmu je odkrito povedal: "Credo che l'esperimento bolscevico sia destinato a fallire." "Menim, da je boljševiškem poizkusu usojeno, da — se izjavijo!" Turati tudi blstro greči od strani takih nemehesov, vendar, železničarski in generalni štrajki, kakor tudi jalovi nulzem socialističnih poslancev, izpodbujajo druge stranke k akciji v svrhu obrambe države.

Modigliani, tudi kapaciteta v socialni demokraciji, vidi celo, da se nahaja stranka na robu prepada, češ, da se buržuazija, češče bolj nagiblje k ljudski stranki, ki bi utegnila rešiti položaj v Italiji in postaviti katoliško vlado po belgijskem zgledu. Zato poziva stranko na sodelovanje z liberalnimi strankami. Na drugi strani pa stoji dejstvo, da je javno mnenje sito sedanjega neznesnega stanja, ki ga socialisti hujšajo čimdalje bolj. Ne smemo namreč pozabiti, koliko trpi ljudstvo ob neprestanih stavkah. Delavci v benetiški tolačnici stavkajo en mesec. Delavska zbornica je dolžila vsakemu delavcu 5 lir dnevno. Dnevna podpora znaša 25 lisov lir, a zbornica je razpolagala s kapitalom 160.000 lir, t. j. za štiri dni podpore. In vsa ogromna stavka v Turinu, kakor jih je bilo le malo v Evropi, ni ničesar dosleja, niti zvišana doin. Delavci so se narali vrniti na delo. Kakšna škoda! In tudi ne pozabimo terefora, ki ga vrše socialisti v dežavi: prišli so k krepke manjšine, tupatam celo večine, da so stavkale; vsakdanji so socialistični napadi na mirne shode ljudskih strank in terorizem, ki ga vrše, je razviden iz dejstva, da v Turinu za časa stavke ni mogel dobiti krušne izkaznice, kdor se ni izkazal, da je član socialnodemokratske zbornice.

In vlada? Je tako šibka in slabotna, da se vprašujejo celo največji, vlad prijazni listi: "Ali imamo vlado?" Vlada izdaja polovičarske naredbje, njen voditelj Nititi, ki ga vsi poslušajo, a nihče ne ubaga, vnumer ponavljajo pridige: "più lavorare e meno consumare" (več dela in manj jela!) in rečuje — jadransko vprašanje. Javnost si želi trdne vlade z jasnimi načeli in smernicami. Stranka, ki bi izkoristila ta nap in bi ljudstvu vrnila vero in red in ki bi narod navajala k plodonosnemu delu, bi imela veliko večno narada za sabo.

In prav v tem se boje socialisti ljudske stranke. Kakor Turati in Modigliani, tako skuša tudi Treves odvrtiti svoje socialistične prijatelje od negativnega in jih napejati k pozitivnemu delu, da se s tem prepreči grozljni pohod ljudske stranke. Treves trdi, da bo jalova neodlavlnost socialistov nujno rodila zmago ljudske stranke, ki da ima zares moderen program, zmoeznost za delo in moč, da vzdrai najhujše preizkušnje.

Kako se odločijo socialisti? Ali bodo, kakor doslej, le podirali, ali se pa vžejo na pozitivno delo? V poslednjem primeru bi mogli vladati le skupno z ljudsko stranko (primerej Nemčijo in Avstrijo), kar pa je v očigled sedanjemu položaju docela izključeno; ali poljejo z liberalnimi strankami in skupen blok? Eno je gotovo: če bodo socialisti v parlamentu vztrajali pri svojem jalovom brezdelju, v državi pa pri poglavlju revolucije, potem je dana dvojna možnost da pride v trankem da bleka ljudske in zmerno liberalne stranke, ali pa da hude reakcije od strani ljudske stranke.

Reakcija pa izbruhne še pred revolucijo, ali pa prav kmalu po revoluciji. Uvažujoč italijanski temperament in ekstremnost njegovih načel in čustev, moramo reči, da bo zelo krvav in prav tako tudi krajši.

Bodočnost pokaže.

Lokavski.

Iz odročene domovine.

Antona Serežina. V ponedeljek je po daljši bolezni preminil v ljubljanskem Lesničarstvu g. Anton Serežin, deželni svetnik pri predsedstvu deželne vlade za Slovenijo. Doma je bil iz Rocola pri Trstu. Pokojnik je bil starešina akademičnega ferijalnega društva »Balkani« v Trstu. Za časa vojne je služboval pri vojaškem sodišču v Puli in bil sodelavec tamošnjega »Hrvatskega lista«. Po prihodu Italijanov v Trst je služboval nekaj časa kot avskultant v italijanski državni službi. Ker mu tamkaj ni ušlo, je prišel v Ljubljano in bil sprejet v politično službo. — Pogreb blagoga pokojnika se je vršil v sredo ob pol 18 iz Lesničarstva na Zaloški cesti. Pogreba se je udeležilo zlasti veliko Primercevcv, a tudi drugih pokojnikovih prijateljev in znancev.

Prvi vlak iz Maribora v Ljubljano. Ljubljanska »Jugoslavija« poroča: V petek, 23. aprila se je odpeljal prvi vlak iz Maribora proti Ljubljani. Odhod je bil napovedan za deveto uro, a odpeljal je šele ob polu 11. Ker je bil navzaj na ta vlak ogromen, je bil prenatržen strogo zastražen, ter ni bilo splošno dovoljeno vstopiti na vlak, temveč je zato bilo potrebno posebno oblastno dovoljenje. Vlak je spremljal 50 oboroženih vojakov. Iz Maribora do Zidanega Mosta je šlo vse dobro. Potnik, ki se je peljal s tem vlakom, poroča sledeče: Ker smo blizu Celja srečali vlak, ki se je pripeljal od Zidanega mosta, smo bili vsi potniki zmedeni, da bo tudi naš vlak brez ovir prišel v Ljubljano, toda bilo je drugače. Ob 5 popoldne, ko smo prišli v Zidani most, je v celoti postojaniščnik, da moramo vsi civilisti izstopiti, ker železnica ne prevaža nobenega jamstva za naše imetje in naše življenje. Po dolgem prerkanju smo civilisti vendarle ostali v vlaku in vlak se je začel premikati. Komaj smo prišli iz postaje, so nas napadli komunisti ter so streljali na vlak neprenehoma do Trbovelj. Potniki v vlaku smo bili neprestano v smrtni nevarnosti, ženske so kričale ter v smrtni strahu sedele in ležale na tleh med in pod klopi, a tudi moški pobegli smo se skrivali v kote. Blizu Hrasnice so vojski pri streljanju na napadalec ustrelili enega komunisto, štiri pa ujeti ter zvezane peljali kot talce z vlakom naprej. Pred vlakom je šla po progi močna patrulja vojakov, ki so trebili tir, ki je bil na več mestih zasut s kamenjem, z majhnimi in velikimi skalami, s hodi in celo s celimi drevesi. Bila vojnja kakor kje med čukalci v Afriki. neskončnih težavah smo vendarle prišli do Trbovelj. Dalje nismo mogli, ker so stavkarji razdelili progo ter pometali tračnice v Savo. Ko so hoteli vojski progo popravljati, se je vsul nanje dež krogelj in kamenja. Preostalo ni drugega, kakor da smo se začeli pogajati s stavkarji. Imeli so zasedeno tudi železniško postajo pri Trbovelju. Po celournem pogajanju so nam vendarle dovolili, da si smemo popraviti progo, če jim izročimo tiste štiri ujetnike, ki smo jih pripeljali s seboj iz Hrasnice. To se je zgodilo in prišli smo, civilisti in vojski, popravljati progo. Tračnice smo z veliko težavo potegnili iz save na tir ter popravili progo. Poročnik, ki je spremljal naš vlak, je čimel s stavkarji lep govor, v katerem jim je slika brezumnost njihovega početja. Naglasil je, da delajo samo za naše sovraštvo in da bodo, ko bodo prišli Italijani, itak morali iti na dolo, kar jih bodo ti prisilili v to. Izmed stavkarjev, ki jih je dva do tri tisoč, so se sliki razšli medlihi kakor: Rajci pa, kot da bi prišli Italijani sem, gremo na dolo. Ko je poročnik končal svoj govor, so začeli »živeti«, in mi smo se odpeljali proti Ljubljani, kamor smo dospeli ob 3 zjutraj. Vlak je vedel policijski komisar iz Maribora, ki je nastopil službo kot strojevodja ter je zaslužil za svojo neustrašnost vse priznanje. Med potniki je bila tudi neka nuna, šolska sestra iz meščanske šole iz Celja, katero so soprotnice s plašči skrivale, da napadalec niso videli njenega belega pokrivala, ker je bila na več mestih nevarnost, da bi razvignila drhal varila v vagonu, ter začela masakrirati soprotnice. Bil sem več let v svetovni vojni in tudi na fronti v najhujšem sovražnem ognju, a tako razburljivih prizorov sem malo doživel, kakor pri tej vojni.

Zanimiva pravda. — Komunisti proti socializmu demokraciji. Iz Ljubljane se poroča: Komunisti Nana Furlan, urednik in izdajatelj socialnopolitične revije »Balkani« je tožil zaradi razžaljenja časti gospoda Albina Prepeluha, katerega obdoljuje, da je rekel meseca junija ali julija lani o Nino Furlanu: »Balkija« se urojuje le navidezno v socialističnem smislu, v resnici pa po inspiraciji policije. Pri okrajnem sodišču v Ljubljani se je ta reč že večkrat razpravljala, toda zaključila se ni. Dne 25. t. m. je razpravljala v tej zadevi okrajni sodnik Avsec, kateri je zaslišal g. inženjerja Stebija, ki je pričal: Furlan nism poznal. Od več strani sem bil opozorjen, da je temna kretnja. Kot načelnik krajevne politične organizacije sem zhitel, da naj zadevo disciplinarno komisija natančno preišče. Preiskava se je vršila več mesecev. Nekaj dni pred 22. junijem l. m. sem našel g. Albina Prepeluha (socialnodemokratski pisatelj pod imenom »Abdus«) v kavarni Union. Pri tej priliki mi je rekel g. Prepeluh, da se mero na Furlana pazijo in je pripomnil, da je Furlan najbrže inspiriran od policije. Vedel sem, da Furlana zelo ljubijo, ker pa do takrat še nismo imeli dovolj dokazov, sem pripomnil, da najbrže ni tak, kakor ga opisujejo in da ne verjamem, da bi bil v kadi zvezi s policijo, ker mi je sam pokazal, koliko ima »Balkij« naročnikov. Pri tiskarju Hrovatnu, kateri je tiskal »Balkijo«, sem se informiral in izvedel, da je glede na pletilo od Furlanove strani vse v redu. Mnenja sem bil, da je g. Prepeluh iz izgovorjenih besedami hotel poudariti, da je izdaja »Balkije« inspirirana od policije in da se smatra Furlan za nezanesljivega človeka, da je bil le navidezno član organizacije in socialisti faktično bi pa bil le nekako oredje policije; izkratka: imel sem vtis, kakor da bi bil Furlan ovaduh. Bil sem takrat načelnik krajevne politične organizacije in član izvršilnega odbora; takrat je telila že pri stranki preiskava proti Furlanu zaradi njegove politične nezanesljivosti; za to smo iskali gradiva, da se izkaže resnica in da je Furlan eventualno izključi iz stranke. Ze pri seji izvršilnega odbora sem bil dvakrat opozorjen, da pospešim preiskavo, toda rekel sem, da moramo dobiti material, ker se je o Furlanu n. pr. pozvedovalo celo v Gradcu. V preiskavo samo se pa nisem vtikal, ker je bila ta naloga disciplinarne komisije. Po mojem mnenju je gospod Prepeluh vedel, kdo je v preiskovalni komisiji. Prepeluh: »Te ga nisem vedel.« Zastopnik g. Gregulaha: »Te ga ni mogel vedeti, ker je bil kot poverjenik čez mero zaposlen.« Priča inženjer Stebi vzdihne: »Jaz nisem bil nič manj zaposlen.« Gosp. Prepeluh pravi: »Tiste čase nisem hodil v kavarno. Sicer si mi pa zadnjič sam rekel, da tega nisi slišal.« Inženjer Stebi: »O, ne, stevilnikar sva bila v kavarni; o teh zadevah sva pa večkrat govorila, saj je bila ta reč takrat zelo aktualna.« Zastopnik g. Gregulaha predlagal: »Zasliši naj se kot priča Anton Kastelic, strokovni tajnik, kateri bo izpovedal, da mu je Nino Furlan leta 1918. zagrozil, da ga bo ovadil kot vojskega vojaški oblasti, ker je rekel Furlanu, da je Liebknechtov prišast.« Gospod okrajni sodnik Avsec: »Kje je gospod Furlan, tega moža bi si rad ogledal. Zastopnik Furlanove: »V celjskih zaporih; 7. julija t. l. pride van.«

Inženjer Stebi pove še, da je o tem, kar je Gustinčič v zaporih in pove še, da je bil on okrajni levčar, dokler je bil še v stranki. Nato prica inženjer Stebi odide.

Gospod Prepeluh nato vstane in izjavi: »Da so bo umeval danjšnji nastop gosp. inženjerja Stebija, moram povedati, da je bil inženjer Stebi izključen iz stranke z mojim galsom, ker je Stebi kot načelnik krajevne organizacije ovadil oblasti nekega človeka, da je hotel k diskusijam, katere je prirejela stranka. Fotografijo ovadbe imam jaz, vsa akta ima tudi gosp. dr. Korun, katerega predlagam za pričo, kakor tudi g. Ivana Komurja.« Pristavil je, da tega, kar je rekel inženjer Stebi, ni govoril v kavarni Union, marveč kar je govoril o Furlanu, je govoril v svoji uradni sobi. Okrajni sodnik Avsec je nato razpravo preložil.

ali julija lani o Nino Furlanu: »Balkija« se urojuje le navidezno v socialističnem smislu, v resnici pa po inspiraciji policije. Pri okrajnem sodišču v Ljubljani se je ta reč že večkrat razpravljala, toda zaključila se ni. Dne 25. t. m. je razpravljala v tej zadevi okrajni sodnik Avsec, kateri je zaslišal g. inženjerja Stebija, ki je pričal: Furlan nism poznal. Od več strani sem bil opozorjen, da je temna kretnja. Kot načelnik krajevne politične organizacije sem zhitel, da naj zadevo disciplinarno komisija natančno preišče. Preiskava se je vršila več mesecev. Nekaj dni pred 22. junijem l. m. sem našel g. Albina Prepeluha (socialnodemokratski pisatelj pod imenom »Abdus«) v kavarni Union. Pri tej priliki mi je rekel g. Prepeluh, da se mero na Furlana pazijo in je pripomnil, da je Furlan najbrže inspiriran od policije. Vedel sem, da Furlana zelo ljubijo, ker pa do takrat še nismo imeli dovolj dokazov, sem pripomnil, da najbrže ni tak, kakor ga opisujejo in da ne verjamem, da bi bil v kadi zvezi s policijo, ker mi je sam pokazal, koliko ima »Balkij« naročnikov. Pri tiskarju Hrovatnu, kateri je tiskal »Balkijo«, sem se informiral in izvedel, da je glede na pletilo od Furlanove strani vse v redu. Mnenja sem bil, da je g. Prepeluh iz izgovorjenih besedami hotel poudariti, da je izdaja »Balkije« inspirirana od policije in da se smatra Furlan za nezanesljivega človeka, da je bil le navidezno član organizacije in socialisti faktično bi pa bil le nekako oredje policije; izkratka: imel sem vtis, kakor da bi bil Furlan ovaduh. Bil sem takrat načelnik krajevne politične organizacije in član izvršilnega odbora; takrat je telila že pri stranki preiskava proti Furlanu zaradi njegove politične nezanesljivosti; za to smo iskali gradiva, da se izkaže resnica in da je Furlan eventualno izključi iz stranke. Ze pri seji izvršilnega odbora sem bil dvakrat opozorjen, da pospešim preiskavo, toda rekel sem, da moramo dobiti material, ker se je o Furlanu n. pr. pozvedovalo celo v Gradcu. V preiskavo samo se pa nisem vtikal, ker je bila ta naloga disciplinarne komisije. Po mojem mnenju je gospod Prepeluh vedel, kdo je v preiskovalni komisiji. Prepeluh: »Te ga nisem vedel.« Zastopnik g. Gregulaha: »Te ga ni mogel vedeti, ker je bil kot poverjenik čez mero zaposlen.« Priča inženjer Stebi vzdihne: »Jaz nisem bil nič manj zaposlen.« Gosp. Prepeluh pravi: »Tiste čase nisem hodil v kavarno. Sicer si mi pa zadnjič sam rekel, da tega nisi slišal.« Inženjer Stebi: »O, ne, stevilnikar sva bila v kavarni; o teh zadevah sva pa večkrat govorila, saj je bila ta reč takrat zelo aktualna.« Zastopnik g. Gregulaha predlagal: »Zasliši naj se kot priča Anton Kastelic, strokovni tajnik, kateri bo izpovedal, da mu je Nino Furlan leta 1918. zagrozil, da ga bo ovadil kot vojskega vojaški oblasti, ker je rekel Furlanu, da je Liebknechtov prišast.« Gospod okrajni sodnik Avsec: »Kje je gospod Furlan, tega moža bi si rad ogledal. Zastopnik Furlanove: »V celjskih zaporih; 7. julija t. l. pride van.«

Inženjer Stebi pove še, da je o tem, kar je Gustinčič v zaporih in pove še, da je bil on okrajni levčar, dokler je bil še v stranki. Nato prica inženjer Stebi odide.

Gospod Prepeluh nato vstane in izjavi: »Da so bo umeval danjšnji nastop gosp. inženjerja Stebija, moram povedati, da je bil inženjer Stebi izključen iz stranke z mojim galsom, ker je Stebi kot načelnik krajevne organizacije ovadil oblasti nekega človeka, da je hotel k diskusijam, katere je prirejela stranka. Fotografijo ovadbe imam jaz, vsa akta ima tudi gosp. dr. Korun, katerega predlagam za pričo, kakor tudi g. Ivana Komurja.« Pristavil je, da tega, kar je rekel inženjer Stebi, ni govoril v kavarni Union, marveč kar je govoril o Furlanu, je govoril v svoji uradni sobi. Okrajni sodnik Avsec je nato razpravo preložil.

ali julija lani o Nino Furlanu: »Balkija« se urojuje le navidezno v socialističnem smislu, v resnici pa po inspiraciji policije. Pri okrajnem sodišču v Ljubljani se je ta reč že večkrat razpravljala, toda zaključila se ni. Dne 25. t. m. je razpravljala v tej zadevi okrajni sodnik Avsec, kateri je zaslišal g. inženjerja Stebija, ki je pričal: Furlan nism poznal. Od več strani sem bil opozorjen, da je temna kretnja. Kot načelnik krajevne politične organizacije sem zhitel, da naj zadevo disciplinarno komisija natančno preišče. Preiskava se je vršila več mesecev. Nekaj dni pred 22. junijem l. m. sem našel g. Albina Prepeluha (socialnodemokratski pisatelj pod imenom »Abdus«) v kavarni Union. Pri tej priliki mi je rekel g. Prepeluh, da se mero na Furlana pazijo in je pripomnil, da je Furlan najbrže inspiriran od policije. Vedel sem, da Furlana zelo ljubijo, ker pa do takrat še nismo imeli dovolj dokazov, sem pripomnil, da najbrže ni tak, kakor ga opisujejo in da ne verjamem, da bi bil v kadi zvezi s policijo, ker mi je sam pokazal, koliko ima »Balkij« naročnikov. Pri tiskarju Hrovatnu, kateri je tiskal »Balkijo«, sem se informiral in izvedel, da je glede na pletilo od Furlanove strani vse v redu. Mnenja sem bil, da je g. Prepeluh iz izgovorjenih besedami hotel poudariti, da je izdaja »Balkije« inspirirana od policije in da se smatra Furlan za nezanesljivega človeka, da je bil le navidezno član organizacije in socialisti faktično bi pa bil le nekako oredje policije; izkratka: imel sem vtis, kakor da bi bil Furlan ovaduh. Bil sem takrat načelnik krajevne politične organizacije in član izvršilnega odbora; takrat je telila že pri stranki preiskava proti Furlanu zaradi njegove politične nezanesljivosti; za to smo iskali gradiva, da se izkaže resnica in da je Furlan eventualno izključi iz stranke. Ze pri seji izvršilnega odbora sem bil dvakrat opozorjen, da pospešim preiskavo, toda rekel sem, da moramo dobiti material, ker se je o Furlanu n. pr. pozvedovalo celo v Gradcu. V preiskavo samo se pa nisem vtikal, ker je bila ta naloga disciplinarne komisije. Po mojem mnenju je gospod Prepeluh vedel, kdo je v preiskovalni komisiji. Prepeluh: »Te ga nisem vedel.« Zastopnik g. Gregulaha: »Te ga ni mogel vedeti, ker je bil kot poverjenik čez mero zaposlen.« Priča inženjer Stebi vzdihne: »Jaz nisem bil nič manj zaposlen.« Gosp. Prepeluh pravi: »Tiste čase nisem hodil v kavarno. Sicer si mi pa zadnjič sam rekel, da tega nisi slišal.« Inženjer Stebi: »O, ne, stevilnikar sva bila v kavarni; o teh zadevah sva pa večkrat govorila, saj je bila ta reč takrat zelo aktualna.« Zastopnik g. Gregulaha predlagal: »Zasliši naj se kot priča Anton Kastelic, strokovni tajnik, kateri bo izpovedal, da mu je Nino Furlan leta 1918. zagrozil, da ga bo ovadil kot vojskega vojaški oblasti, ker je rekel Furlanu, da je Liebknechtov prišast.« Gospod okrajni sodnik Avsec: »Kje je gospod Furlan, tega moža bi si rad ogledal. Zastopnik Furlanove: »V celjskih zaporih; 7. julija t. l. pride van.«

in kavarnu surogatu, ki se bo prodajal po 230 zavoj po 20 dkg.

Podražanje treh živl se mora pripisati zvišanju monopolne pristojbine.

Narodna in študentska.

Z ozirom na silno podražitev sirovin in zato tudi časopisnega papirja, čigar cene je poskočila za več kot sto odstotkov, je sklenilo zastopništvo izdajateljev italijanskih listov sponzorov z ministrstvom za javna dela, da se cena listov poviša od 10 na 20 stotikov. Ker vlada v zasledenem ozemlju cene razmere kot v Italiji, zlasti pa, ker se more dobiti časopisni papir le po nakupu italijanskega trgovskega ministrstva iz italijanskega papirja, so lastniki o. izdajatelstva časopisja v zasledenem ozemlju tudi prišlih, na enak način povišali cene. V tem zvezi se torej tudi našemu listu s 1. majnika t. l. povišuje cena in sicer takole:

Narodna za en mesec . . . L 6'—,
» četrta leta . . . L 18'—,
» pol leta . . . L 32'—,
» celo leto . . . L 68'—.

Pozamezna številka 29 stotink.

Narodna, ki imajo plačano naročnino preko 1. majnika t. l., se dotični zneski poročajo v zvezi nove cene.

Narodna se mora plačevati vedno naprej, in smo z ozirom na veliko škodo, ki nam je povzročila zastonj, naravnost prišlih, da ustavimo vsakomur list, kdor bi pravočasno ne obnovil naročnine.

»Edinost« je edini jugoslovanski dnevnik v zasledenem ozemlju in vsi, kakor govore od vseh strani nam prikažejoča priznanja, svojo dolžnost budilca, bodilca in ohranjevalca jugoslovenske narodne zavesti ter branitelja in pobornika pravic našega rodu in jezika po svojih najboljših močeh. Zato upamo, da mu ostane tudi odedaj naš narod zvest, kakor zvesto stoji tudi on njemu in njegovim koristim. Zvestost za zvestobol Krepla podpora naroda naš budi tudi odedaj naši neusklajeni viri, iz katerega naj črpa moči za svoje nadaljnje delo. V edinosti je naša moč, v »Edinosti« pa orodje naše moči!

UPRAVA »EDINOSTI«.

Domače vesti.

»Edinost« ne izide jutri, v nedeljo, in pojutrišnjem, v ponedeljek, pač pa v torek ob navadni uri.

Čitateljem. Te dni smo izpuščali navadni podlistek. Vemo, da to mnogim čitateljem neljubo in da so morda — izlasti pa čitatelje — celo oboje. Zato je tudi nam zelo neljubo. Ali, v sila je tu. Prihaja vrsta dogodkov neizmerne važnosti za naš narod; z druge strani pa nam je oblast skrlila obseg lista — z eno samo izjemo na teden — na dve strani. Naj potrpi občinstvo, kakor moramo mi!

Odborova seja političnega društva »Edinosti« se bo vršila v četrtek, 6. majnika ob 18 v prostorih Slov. Citahine. Vabljeni so vsi odborniki in po odobrenju.

»Piccolo« vprašuje. »Piccolo della Sera« od minulega torka postavlja na čelu lista, gor v glavi vprašanje: »Kaka stavka, ali kaka ministrska kriza pride, da pošlje v zrak restavljadrskega vprašanja na prihodnji konferenci zaveznikov?« Čudno vprašanje. Težko mu je pogoditi zmisel. Preteman je. Kaj hoče reči »Piccolo«? Kako naj se pošlje v zrak, česar še — ni? Morda pa hoče reči, da bi kaka stavka ali kabinetna kriza mogla izskiti restavljadrskega vprašanja? Seveda tako, ki bi bila »Piccolu« pogodilo. Je že res: to bi bilo zelo enostavno reševanje. Ali šment je ta, da je sestra »Piccolova«, »Era Nuova« ravno kar, razpravljajo o ponovni odločitvi restavljadrskega vprašanja, ugotovila, da se Nitti ne more odločiti za izvedbo londonskega dogovora. A to ne le radi odpora Amerike, ampak tudi radi nevarnih razmer v Italiji. Vprašanje je torej: je li kdo, ki bi hotel stavkati za rešitev zadržano od »Piccolu«. Njegovo vprašanje se nam zdi zato precej navadno, ako ne otročje. Saj vedo vradci na vseh strelah, da restavljadrskega vprašanja ni odvisna le od kake stavke ali krize v Italiji, marveč tudi od drugih sil, ki jih ne more doseči nobena italijanska stavka. Značilna poteza teh ljudi je, da smatrajo že za desetiško, kar si oni žele; da — ker ne morejo in ne morejo računati z danimi resničnostmi — verujejo in pričakujejo, da more nastopiti v Italiji kak »deus ex machina«, kaka slučajnost, ki izvrši čudež. Zastoj priča »Piccolu« čudežev. S takimi vprašanji ovaja le, da vprašuje zagonečno le zato, ker ne ve, ali noče povedati nič — pametnega!

Navke v Trstu. Pri stavki bančnih uradnikov, ki traja že pet dni, nič novega, kakor tudi ne pri stavki trgovskih uslužbenecv in delav-

cev v kemičnih tvornicah. Kovinski delavci se ne nameravajo povrniti na delo, dokler se ne izpolnijo njihove zahteve.

Koncert Senjalskega pevstva zboru se vrši, kakor že javljeno, 8. maja v veliki dvorani Narodnega doma. Koncert bo zelo zanimiv. Izvajale se bodo izključno slovanske skladbe, ki se v Trstu večinoma še niso pele, in sicer moški, ženski in mešani zbori ter samospeli. Zborevodja je prof. Vasilij Mirk. Vstopnice so v predprodaji pri blagajni Narodnega doma in v Del. konsumnem društvu pri Sv. Jakobu. Podrobnije naznanilo prihaja.

Iz Skedaja. Dramatični krožek priredi v ponedeljek, 3. majnika ob 1930 v dvorani »Gospodarskega društva« E. Ganglovo štiri- dejančno dramo »Sina«.

Gosposvanje članov slov. gledališča pri Sv. Ivanu. Prejeli smo: Kakor smo že javili, prirede danes, 1. majnika ob 16, nekateri člani slov. gledališča, v veliki dvorani Narodnega doma pri Sv. Ivanu »Vrščetna večera« z raznovrstnim spedom. Po sporedu ples in prosta zabava. Ker bo to letošnji sezoni prva prireditve naših igralcev v okolici, je pričakovati obilne udeležbe, posebno se z ozirom na to, da ni danes v mestu nobene prireditve.

Arrestacije boljševiških voditeljev. Prejeli smo naslednji popravek, ki sicer ne odgovarja dolobam § 19. tisk. zak. in bi ga potemtakem čisto lahko zavrnili, ali ga priobčujemo vendarle, ker ga bo naše občinstvo gotovo čitalo z zanimanjem. Pričakujemo pa seveda, da gospod popravljač enak popravek pošlje tudi ljubljanskemu »Slovenskemu Narodu«, po katerem smo mi, kakor smo jasno povedali, posneli ono poročilo. Popravek je še tem značilnejši, ker popravljač, veliki revolucionar, sega tu po predpotopnem avstrijskem tiskovnem zakonu, da se brani v tržski »Edinosti« proti ljubljanskim listom. Popravek se glasi: Sklicujo se na § 19. tiskovnega zakona, Vas prosim, da ponatisnete z ozirom na Vaše poročilo pod naslovom »Arrestacije boljševiških voditeljev« v »Edinosti« z dne 29. aprila t. l., št. 102, pod istim naslovom in na istem mestu sledi stvarni popravek: 1. Ni res, da je s prvimi italijanskimi avtomobili pobegnil preko domarjske črte ing. D. Gustinčič, res pa je, da se je sprevredil ing. D. Gustinčič že 21. aprila t. l. za stalno v Trst, kamor ga je klical njegova nova služba in sicer ob polni vednosti ljubljanske policije, ki mu je v te svrhe izdala redni potni list za dobo šestih mesecev, in ljubljanskega delavstva, od katerega se je poslovil v ponedeljek, 19. aprila s posebnim predpisanjem. V Trstu se je Gustinčič pripeljal v avtomobilu s odvetnikom dr. Jos. Tomšičem iz Ljubljane, s trgovcem g. Tschurnom iz Ljubljane, z industrialcem g. Lenarčičem z Vrhnike in nekim jugoslovanskim žel. uradnikom. Iz Ljubljane je Gustinčič torej odšel tri dni pred opisanimi dogodki. 2. Tudi ni res, da sem bil kdaj prisiljen v Trst po lire za naš komunistični list »Ujedinjenje«, pač pa je res, da sem bil prisiljen tedaj, ko je ljubljanski socialnopolitični list »Naprej« raznesel to vest, v Trst za to, da sklenem pogodbo za svojo sedanjo službo. — Z odličnim spoštovanjem ing. Drag. Gustinčič.

Iz Sv. Ivana. Vsi člani in članice telovadnega društva »Sokol« na Vrdu ter vsi oni, ki imajo namen pristopiti k društvu, so vabljeni, da se udeležijo sestanka, ki se bo vršil danes, 1. majnika ob 10 na vrhu Narodnega doma. Čim številneje bo udeležba, tem lepši dokaz o resnem stremljenju.

Občni zbor Tržaške kmetijske družbe se bo vršil v nedeljo, 16. t. m. ob 9.30 v dvorani Narodnega doma v Trstu z naslednjim sporedom: 1. Nagovor predsednika; 2. Poročilo tajnika; 3. Poročilo blagajnika; 4. Poročilo pregledovalcev računov; 5. Dopolnitev odbora; 6. Slučajnosti. K obilni udeležbi vabi odbor.

Tečaj za sokolske vadielje in telovadne učitelje priredi prihodnji mesec Miroslav Ambrožič, načelnik Tržaške sokolske župe. Predavanja, ki bodo potekala na teden, od 18. do 20. ure, bodo obsegala sistematično razložitev gradiva telesne vadbe, terminologijo in metodiko; poleg teoretičnih predavanj praktično vodstvo telesne vadbe. Tečaj bo trajal dva meseca. Udeležijo se ga lahko poleg vadieljev in vadielje tudi učitelji in učiteljice. Pripravi sprejema prireditelj.

Iskaniševanje pokojnika čehoslovanskega upokojenec, boročim v Italiji. Čehoslovanski generalni konzulat v Trstu naznanja: Da bi se olajšalo izplačevanje pokojnin, ki so jih prejeli bivši avstrijski, sedaj čehoslovanski podaniki, stanujoči v Italiji, prosil čehoslovanske poslanstvo v Rimu, ulica Gaeta 9, naj bi se mu predložile čimprej prejšnje, opremljene s tozadevnimi domovnicami; v prošnji se mora navesti tudi znesek in vrsta pokojnine, ki so jo prejeli svojčasno uveljavili.

Postopanje proti osovražni prejšnje vladavine. Generalni civilni komisar je izdal naredbo, po kateri se osebo prejšnje vladavine, pripadajočemu državi in železniški upravi, nekaravno disciplinarnemu postopanju v zvezi službene pragmatike in eventualnemu kazenskem postopku, ustavi plača v slučaju, da bi leti uslužbenec prostovoljno zapustil službo ali jo tako izvrševali, da bi s tem motili redno poslovanje; plača se ustavi za čas, v

postaja je bila že pokrita. Pri davkarjih je manjkala le malenkost. Ječa na sedišču je bila celo že opremljena z ležišči, z železnimi vrati in z namreženimi okni. Inženirji so izjavili, da bodo tekem enega meseca že vsa poslopja dograjena, končana da bo pa tudi v istem času železniška zveza. Takoj je dal imenovati predsednik nove uradnike za novoustanovljene uradke: sodnike, davkarje, orožnike, jetačarje, učitelje, dekana, kar za navadnega kaplana ali župnika je bila cerkev prevelika. Določene so bile že stotnije, ki bodo branile v Kraljevem selu državno mejo. Na spomeniku je ležal velikanski zmaj-potres, držeč v krempljih pet zvičajnih se človeških trupel.

Kakor da bi to ljudsko delovanje in prizadevanje ministrskega predsednika in blagoslovenim in prizadetim Kraljevoselemom prišlo goslovilo vso njegovo zunanjost politiko, se je stvar nakrat izpremenila. Poslanik je sporočil v zadnjem pismu, da je vladar Dataljeke dežele pravnal stavko s tem, da je dal vse svoje žene ostriti, in da pride na vsak način z vsem svojim spremstvom, seveda to pot brez frizerke v posete. Predsednikov tajnik se je sicer jezil, ko je zvedel to novico, zato je bil pa finančni minister tembolj zadovoljen in srečen. Svoji soprog je kupil nov klobuk z imitiranimi datli iz temorijavega baržuna. Za par dni so

katerem niso vršili svojih službenih dolžnosti. Pravico do ustavitve plaše imajo generalni civilni komisar, oziroma načelniki deželnih uprav, ako se je prestopke že poprej ugotovili. Naredba stopi v veljavo z dnem, ko se objavi v uradnem »Slovenskem«.

Ježkova družina. Na vprašanje kolezarjev v nedeljski »Edinosti« odgovarjam takole: Po moji sodbi naj bi rabili za »Schlauch« izraz »mešična«. Kajpada nima ta izraz nič skupnega z mašino, marveč je v zvezi z mehom. Ta je raz je rabil že Bleiweis leta 1872. v »Novicah«. V besedi mešična je poudarek v drugem zlogu na i, prvi e pa se izgovarja približno kakor e v besedi mešan.

Pri Sv. Mar. Magdaleni sp. se je ponovno uprizaril v nedeljo, 25. t. m., Boršničkov igra: »Stari lili« pod vodstvom g. Dragoljca Gregorčiča. Kakor prvič, tako je občinstvo tudi tokrat privlelo v velikem številu v lepo dvorano g. Miklavca. Uprizoritve sama na sebi je bila povsem dobra in je v polni meri zadovoljila občinstvo, kar je tot udi prikazalo z navdušenim odobravanjem. Uloge so bile nasluđirane dobro in čeravno so igralci skoro začetniki, izvenjski g. Kureta, so vendar dosegli lep uspeh. Med odnosi in po predstavi je ubrano svrsta skupina »Viktor Parma« in žela za svoje proizvajanje živahno ploskanje. Zleteli bi bilo, da bi g. režiser z ostalim osebjem še nadalje posvečal svoje moči temu plemenitemu delu, za kar mu bodo res hvaležni vsi zavedni Magdalenci. Svetianor.

Višek tatiske nesramnosti. Pred mesecem dni so vdrli neznanj tativo v urade tržiske olisne blagajne ter ukradli iz blagajne ves denar, od katerega so lahko prišli; iz blagajnice je zmankalo 16000 lir. Oblasti so imele na čemu nekega Antona Bertona, staraga 22 let, katerega so tudi aretirali in peljali v Cervinjan, kjer so ga zaprli v tamošnje zapore. Bertonu pa se je pred kratkim posrečilo zbežati iz zaporu. Pred nekoliko dnevi pa je dobil blagajnik Martinič pismo, v katerem mu pišejo tativo, da ni bilo v blagajnici 16000 lir ampak mnogo manjša svota; da se izogne nadaljnjim nepriklamnim preiskavam, naj blagovolji gospod Martinelli prinesiti denar, ki se primanjkuje za navedeno svoto 16000 na neki grebek pri Triziju in naj ga postavi pod kamen na točno določeno mesto. V pismu so mu zagrozili s smrtjo. Martinelli je prišel nato z omenjenim pismom na tu-kajšnje kvesturo, ki je takoj poslala 3 svoje agente v Trizije. Agenti so se podali na ono mesto, katero so predrežnjo označili, ter potperljivo čakali. Čakali so kakih 30 ur; včeraj ob 530 zjutraj pa pride smulena četa, in se oprežno priplazi k dragocnemu kamnu, katerega pa niso oboroženi patruljerji utegnili dvigniti, ker so bili agenti takoj pri njih in jih aretirali. Bili so trije; eden je oni Bertoni, ki je zbežal iz zaporu, drugi neki 23 letni Ruggero Doria, tretji pa vojak ženijskega zboru Bum bello.

Tatinski napad. Vojak Zorko, star 20 let, izvošček, en čevljar Karel Clarici, sta se vrčala predsoncem okoli 2 pomoči domov; na trgu Ospedale se je Clarici za hip odstranil, Zorko pa šel počasi sam dalje. Nenačrt prihitila izza nekega vožala potel njemu 2 lopova in mu iztrgala iz ročice Estnico, v kateri je imel 350 lir. Napadalec eta stopila v neko kočijo in zbežala, predno je mogel priti čevljar svojemu prijatelju na pomoč.

Poizkušne samomor. Iz neznanh razlogov se je hotel večer popoldne zadušiti s plinom Guido Mazzotti, blagajnik pri denarnem zavodu Banco di Roma; policajci so zadržnika realno pestaje, ki je prišel z avtomobilom na Mazzottijevo stanovanje v ulici Giannatista 40 in mu podal najnujnejšo pomoč. Mazzottija so prepegljali v mestno bolnišnico, kjer se nahaja v težkem stanju.

DAROVIL.

Pipčarji za možko CMD: po pipčarju Grom za ulogo 5'—; pri plesni zabavi v dvorani je. Smuovec so darovali Jakob Bekar 5'—, mohanik Anton Skrinjar 3'—, trgovec Vekoslav Jogan 2'—, mizar Fr. Bekar 1'—, železničar Ivan Koojan iz Vasi 1'—, posestnik Ivan Ukmar 1'—, železničar Fr. Skrinjar iz Vasi 1'—; Josip Božič najdenih 17'—, čenur je dodal sam še L 3'—; učitelj od Sv. Jakoba, kar po prekratkani noči ni prinesel Kranjčoviča 5'—; slov. uradništvo J. B. L 752'— in 5 frankov hr.; štrajkar Hrvat 2'—, štrajkar Peter 2'—, en dolg gospod v nabiralnik 10'—, iz nabiralnika 2'—, naša Francka 1'—; po pipčarju v počastilju spominu na prerano umrlega g. Antona Serežina Melanija in Vekoslav Sahar L 20'—; skupaj L 833'— in 5 frankov.

L 75'—; št. 88 L 752'—; št. 89 L 216'—; št. 90 L 29'—; št. 91 L 87'60; K jsl 3'—; št. 92 L 787'—; K jsl 420'—; št. 93 L 264'30; št. 94 L 369'—; K jsl 40'—; št. 95 L 310'—; št. 96 L 5'—; K jsl 40'—, levov 10'—; št. 97 L 125'—; št. 98 L 2953'—; št. 99 L 77'—; št. 100 L 299'—; št. 101 L 10'—; št. 102 L 833'— in 5 fr. fr.

Skupna svota četrtega meseca L 7468'50 + K jsl 503'— + 10 frankov + 10 levov + 1 dolar, enako K jsl 57.140'85.

S pristoje skupno svoto prvih treh mesecev, K jsl 40.169'61, so pipčarji zbrali v štirih mesecih za narodno šolstvo K jsl 97.316'46.

Darovi svetloznanstvenemu dram. klubu: Tonček Prosen 5 L, Kovacič D. 10 L; Kovacič J. 5 L; Čekada M. 5 L, Jurca J. 5 L, Klun D. 2 L, Negoš S. & Jurkč M. 2 L.

Elg. Za možko podružnico CMD: Pri svoti nabrani ob praznovanju veselje družbe zaradi zaprite trgovine (L 146'—) je pomočoma izostala svotica L 4'—, tako da znaša skupni znesek L 150'—. Dodatek hrani uprava.

BOPISI.

Iza 14 meseci. — Prililil smo iz Liburnije: Vračao se polovčam sečnja o. g. pod večer s Učke-Gore. Medvaja oteževala je još više i onako teški put. Svrstih se svom starom prijatelju Z. u selu Dragi, gde bijah zadržan, te već nije bilo govora, da se vratim te večeri kući. Sedesmo za stolom, da i za obilate večeri uze reč R., sin prijatelja mi, koji se je nakon 14mesečnog izbjivanja vratio kući. Pripovedao o raznim gradovima Italije, Francuske, Engleske, Indije, Amerike, te ni tamo nije bilo neblagodat, kakve je bilo pred ratom; i tamo je ostavio rai svoje posledice bede i nevolje. Slušamo ga svi pozorno, te nakon svršenog govora preuzme reč otac.

»Sjinko ti si nam pripovedao o raznim stranama sveta, a sada je red na meni, da ti osvetlim domaće događaje, koji se vrše otako je svršio rat pa do sada.

Na 3 studenoga 1918. okupira ove krajeve talijanska vojska. Kako pre trebahu i sada putnice za okolice i Reku. Odoh na »Presidio«, te zatražih putnicu za Reku. Čuvši zasnak, koji je bio u uredu, moje ime, pogleda u nekaku knjigu, te mi odgovori, da ne mogu dobiti putnice, pošto se nalazim u »crnoj knjizi«. Nisam bio sam; bilo nas je više takvih »klienata«. »Dobri prijatelji uvrstite nas u tu knjigu.

Istoga meseca internirane dr. Poščića, Cukara, Mohorovičića. Lovranska fukara okleveta ih, da su hteli pokraštiti blagajnu ratnih potpora, pak zato da ih odvede u Trst kao najveće lopove. Veruj mi, da ih se našlo vrlo malo, koji verovali su u taj razlog zatčenja. Poznam ih u dušu, kao i celi ovaj kotar, te napravim za vreme ovoga rata i previše za ovaj narod, koji će im za uvek ostati zahvalan.

Lovransko općinsko veće bilo je silom raspušteno, te mesto sposobnih ljudi, lovranska općina izabrala općinskim većnicima ljude, koji se prodaju za nisku cenu.

Kr. p. p. 145. delila je siromašnom počinu svu općine hranu badava, te za nju nije igralo nikakvu ulogu, koje narodnosti je siromak, te u koju mu školu pošao dca, ali se našao M. Grossmann, te zahtevao od ljudi, ako hoće da dobiju hranu badava, moraju da prepišu decu iz hrvatske u talijansku školu. On sa svojim »adjuvantima« — R. Mihalić (šitaj Mihalić) i P. Luterotti — točno paziše, kome i koliko se hrane daje. Jedne noći ugrabiše nepoznatu tatov zadržav, sledeći dan R. Mihalić i E. Gelletich uisnuše na ceduljama, uz prikaz kojih su se dobivale životne namirnice, velikim slovima »Croat«, te ove »Croat« oterao bez hrane. Naravno, da njihov despotizam bio je kratkotrajan; ljudi potužiše se na »Presidio«, koji je sam kasnije preuzeo uredovanje u svoje ruke, ali pravice isto nije bilo.

Dogodio se na Tri kraja lanske godine. Iza svršene misle igrala vojnička glazba na trgu. S trga prema lekaru zaputio se Andro Paskvan, onda farmaceut u Lovran. Na kaputu nosio sokoleki znak. Bio je napadnut od E. Giacicha i A. Battestina, te mu istrgeše sokolski znak. Već podiglo ruke na njega, ali njegov prezirni pogled, delovalo je na »junake« im desnice, koje za čas klonuše. Oterao se nato od sebe sa nazivom »mascalzone«, koji je odgovarao reciprociteti.

Pred kratko vreme izbio je na javu, da Anton Battestin, dok je još bio u austrijskoj moranari kao podčasnik, svedočio je protiv Nazariu Sauru, svojem kolegu, dok ga je njegova vlesitla majka, da mu očuva život, zatajila kao svog sina. Čudna li igra sudbine! Za vreme rata izdali svoga kolegu, otkriveni domovinu talijanskog mučenika, a danas ponositi se tom domovinom, te na račun nje zlostavljati jednu osobu, ne znam, da li tom stvoru pristaje naziv »čovek bez karaktera« ili izdajica, traditore...!

Ta načrt se je pa po prizadevanju predsednika temeljito izpopolnil. Kraljevemu posetu se se pridružili vsi ministri, jer se je namepravala srovnata otvorenost vseh jedinosti poslopi ob istem času. Obisk Kraljevega sela je določil ministri predsednik na treći dan pred prihodom Dataljskega vladarja v Prestolico. »Ti pojdes z mano!« je dejal svojemu tajniku. »Kraj poznas in pisati znaš! Po novi železnici se pripeljeno v Kraljevo selo. Tam nas bo čaklo gotovo veličasten sprejem. Telo se sicer ne dopade narodna noša tamošnjih dekle, zato pa dobiš zadoščjenje v raznih govorih in napitkah!«

»Babe so babe in napitnice so napitnice!« je odgovoril tajnik in se pri obeh osebkah tajno nasmeñnil.

Kraljevo selo je bilo vse v zastavah. Zastave so bile pravzaprav povoj, v katerih se je komaj razvijalo Kraljevo selo. Razen javnih poslopj ni bila namreč dograjena še nobena kmetska hiša.

Od predzadnje postaje dalje je stegoval predsednik tajnik svoj vrat skozi okno salonskega voza. Na zadnji postaji se je obrnil od olona in zavpil svojnemu šefu, da se ne vidi nobena dekle na kolodvoru in da ne straši šolska mladina s šopli in napisi. »Skodati« se je razžestil predsednik. »Kralj ima red teke

Dok su se još smeli nositi naši znakovi, nisu ih smale oblasti za to postavljene, već ih je kidala lovranska fukara, koja je imala moć u rukama. Većina tih pričinja se najpodanijima, te izmankuje od zapovedajućih oblasti putnice za kamo im konvenira. Pred izmenom novca, kad je lra na Reči vredila 3-4 Kr., danu im slobodu radi njihove privenosti, na taj način iskoristivši za svoj džep. Nekojima je pripela ta škakljiva igra, te će nekovi polagati pred oblastima račune za svoja nedela. Danas se oni voze automobilima, u kavani nabacuju se hazardnim igrama, odevaju se po najnovijoj modi, a kod najmanje zgode »Evviva l' Italia!«.

Dok kod njih vlada izobilje svega, hrvatski puk na najteži način zaslužuje svakidani kruh. Tu gospodu hlelo bi se poslati u »Bukove« od kuda će za 2-3 L, doneti breme drva kao konji, 3-4 sata daljine! Neš seljak kopa celi dan za 6-8 lira, ali ta gospoda, kad je prošlo vreme menjanju novca, imase dušu zahtevati od siromaka za 1 L 5-7 Kr.

Naravno mogote riskirati na veliko, jer na raspolaganje stajahu im blagajne banaka; ali kad bi koji za potrebu došao na banku da dignu par stotina lira, dobio bi odgovor, da banka je bez novca! Premetačine obavljahu za svako malo kod odličnije gospode i za tupajućih seljaka, ali se izvršujući faktori uveriše o pukim izmišljotinama lovranskih usijanih glava.

Meseca ožujka internirane R. Stangera, M. Bašića; dva meseca kasnije J. Martinčića, P. Kružića i J. Kirna. Danas se ovi nalaze na slobodi, a oni koji ih optužiše, ne znas »kakvim im obrazom izlaze u susret. Danas ti »dehikenti« uživaju najveće poštovanje lovranskog puka. Kada odvedeš prve internirane iz Lovrana, lovranski fukara slavila je svoje veselje; nije joj dostajalo: nove tužbe optuživaču neđužne glave, ali im kompetentan za to ured odgovori: »Nema ne treba izmišljenih tužaba, već dokaza«, kojima naravno nije se moglo naći začelnika. I tako prestase internacije.

Škola, koju posjećuje Tvoja najmlađa sestra i koju posjećivao si i ti, koja Te odgojila u materinskoj reči, danas broji oko 300 dece sa jednim učiteljem i jednom učiteljicom, te imade na raspolaganje 2 sobe, dočim ona druga, čije broj dece je za polovicu manji, imade 2 učitelja i 3 učiteljice sa 5 prostorija. Prosudi, je li se tu vrši pravica? Ali poslovića veli, svaka sila do vremena!

Lovranska općina prodala goru; bijahu 2 kupca, A. Maguolo i domaći ljudi. Da dobiju goru u svoje ruke domaći ljudi morase visoko nadbiti cenu, uz koju se je ta gora prodavala tuđincima.

Vrativši se, A. Maguolo, bio je na cedilu. Lovranska općina pokazala se darežljive ruke; dala je proširiti općinske prostorije, te od nekadašnje »lože«, napravivše više soba za uredovanje. To je vse bilo bez potrebe, jer pred ratom moglo se je uredovati u starim prostorijama, kada je općina imala pune ruke posla i kada je radnik i materijal za gradnju bio 5 puta jeftiniji. Ondašnjom općinskom veću nije došla na um takva misao, jer je znalo, da je općina siromašna, ali sada; kada zapovedaju dvojica, trojica, koji zapostavljaju volju puka odlučivše se na taj korak. Prijatelj morao se materijalno pomoći!

Puteve bio bi popravio uz dva puta nižu cenu domaći sin »meštar« Gržin, ali da, on je bio za njih tuđi, dočim doseljeni A. Maguolo bio je domaće dete, kome treba dati rada. »Bućani stiraše kućane.« — Skoro da ne zabravim. Bit će tome oko 9 meseci, da u mestu izlazi tednik »La voce dell'Istria«. Upravlja njome M. Grossmann. Znam, da ga dobro poznaješ od detinstva. On nas pozivlje, da se odrednemo svoga materinskog jezika. Sva njegova podmišljivanja, Judine reči ne moguše pokrenuti našom verom, pak sada uzimlje za sredstvo ona slova, koja bi imala sijati razdor i mržnju među nama, ali imala dobro znade on i gospoda, koja se kupe oko njega, da put, koji je pre bio razrovan, sada je izravan, a vi gospod, dobro znajte, da račune imate polagati pred Bogom. Znam, da se smiješte, ali polagati ćete ih i pred ljudima kojima učinite krivou!

U kratko opisah ti, sinko, naše prilike, pa prosudi, da li se tu poštuje volja ljudi, koji oduče bnačelnika svojim glavom, koji imao bi predstavljati volju puka, ali kojemu je više stalo do časti, nego do dobrobiti puka. Dogodio se i drugih naprava našemu puku, ali za sada ću ti ih prešutiti, pa kad se jednom srede prilike, otvori će ti i te rane moje srce.

Stari otac svrši, oko mu izlazi suza; pogled mi zape na sina mu, kome udari krv na lice, te mu celo telo podrhtavaše, kao da trese njim groznica, radi nepravde i izigravanja njegova puka, koji nije nikada sanjao o takvoj nepravici. Pesnicom zgrčenom lupi po stolu, njegovim telom ovladala bol, srdžba, jarost, plam-

stvaril. — »Tudi meni je ugajal zadnji šopek z nevem že kakim napisom!« se je hlinal tajnik in mislil na svojo službo.

Kralju se je skoraj že vrtelo v glavi. Zda je poslušal na novem kolodvoru pozdrav, zda pred novim sodiščem govor, zda pred davkarijo slavospev, v cerkvi orglje, na trgu vojaško godbo.

»Lepa je ta slavnost!« je šepnil kralj ministarskemu predsedniku v uho, ko sta korakala na čelu sijajnega spremstva proti novi šoli. »Nekaj pa vrljub temu pogrešam! Kje so moji verni in zvesti Kraljevoselci? Nobenega še nisem opazil!«

»Veličanstvo, to je tako!« je enako tiho odgovoril predsednik. »Ravnokar mi je pravil glavat, da je umrl predčerašnjim zadnji Kraljevoselac!«

»Kam se jim je tako mudilo? Niso li mogli počakati še nekaj časa? Če gremo stvari do dna, se lahko na prepričamo, da je to ljudstvo, rekeli bi, zelo, zelo nehalno, ker umre, ne da bi bilo doseglo odškodnine. Zamerim jim, da so umrli prečasnno. Če bi še živeli, bi občutili vso mojo nemilost radi svoje prežgodnje smrti! Tako lepe slavnosti pa je še niso doživeli in je brzokone tudi nikoli ne bodo!« (Konec.)

tečih očiju, penećih ustiju progovori: »Osveta je moja, ja ću je vratiti!«

Kraj ognja stara majka kriomice otiраše suzu; bol, ezaženje očuti prema tom biću, koje je nosila pod srcem, i koje je pripadalo ojoj; najednom njezine oči pogledaju put neba; taj čas prostruji kaminom vetar, te raznese pepeo po ognjištu; gledajući tako stariću, pričinjala mi se vešticom. Njezine usne proizuste gadnu kletvu, koja je bila od srca. Još jednom raznese vetar pepeo po ognjištu i reči kletve u gluhu noć, koje se duboko gubiše u daljinu...

Spremismo se na počinak. Sam mi ne dolazi na oči, već od časa do časa ugledam lice stariće, čije usta pražustiše kletvu, te mi te reči kletve poput mora zuje pred ušima. Te noći moguće za prvi put promišljah, ne dosiže li kletva do sedmog kolena? — Lovranac.

Gropada. Kdor bi kaj vedel o Ivanu Vidau iz Gropade hiš. štev. 75, se naproša, da sporeči žalujući materi Franciški Vidau, Gropada 75. Zgoraj omenjeni je služil pri 47. pešaku, 7. stol. in nimajo domači o njem nobenega obvestila že od avgusta meseca 1914.

Poslano*)

Preključem vse žaljive besede, ki sem jih izrekel o gospe Antoniji Daneu in Amaliji Antonič iz Barkovelj 879, ter obžalujem svoje postopanje.

J. DANEU.

Podpisane preključem vse žaljive besede, ki smo jih govorile zoper gospo Ivano Krizmančič iz Bazovice št. 32.

A. ŽAGAR, J. BERNETIČ, A. KRIZMANČIČ, M. PETAROS.

*) Za članke pod tem naslovom odgovarja uredništvo le toliko, kolikor mu vzeva zakon.

ŽIVNOSTENSKA BANKA

PODRUŽNICA V TRSTU

Ulica Roma vogel ul. Muzični. — Ljubna palača.

Delniška glavica in rezervni kapital K. C. St. 225.000.000

Izvršuje kulturne vse hanke in imajo blagajne hranilnice.

Uradna ura od 9.30-11.30 in 14.30-16

MALI OGLASI

se računalo po 10 stotink beseda. — Najmanjša pristojbina L 1.—, Debele črke 20 stotink beseda. Najmanjša pristojbina L 2.—.

V NAJEM se odda opremljena sobica. Naslov pove ins. odd. Edinosti. 587

PRODA se pod ugodnimi pogoji, dokler stoji kurz lire tako visoko: Okrožna opekarna parna žaga, mlin in nekaj posestva na Rakliku. Natančne podatke daje Matija Škerbec, Ljubljana, Semanška ulica 2. 586

ZBRKA KNJIG, slovenske in nemške vsebine, povesti, 150 vezanih novih nemških romanov se prodajo po ceni. Ruggero Manna št. 22, III. nadst. vrata 9. 579

ISCEM stanovanje z 2 ali 3 sobami in, po možnosti, tudi malim vrtom v okolici. Naslov pove ins. odd. Edinosti. 592

PRODA se steklena omara s predeti, trgovska miza s pripravami za olje, in decimna tehnica, vse za trgovino. Barkovlje 88. 581

SPREJMEM TRGOVSKO UČENKO za trgovino z raznim blagom na Notranjskem. Naslov pove ins. odd. Edinosti. 3393

KUPUJEM staro železo po 30 lir za 100 kg, odpadke čunji po 40 lir za 100 kg. Skladšče ul. S. Maurizio št. 8. 588

MOTORSKO KOLO »WANDERER« 3HP v najboljšem stanju, na tri prešave in prazni tek, z novo pnevmatikami ter vso opremo se prodaja. Ogleda se lahko pri M. Rovani, Col. pri Vipavi. Cena po dogovoru. 3394

SPREJMEM takoj v službo trgovko, srednje starosti, veščo slovenskega in italijanskega jezika. Plača po dogovoru. Pismene ponudbe na naslov: Božidar Kastelic, Materija, Istra. 574

IMAM na prodaj 100 palm: razne velikosti, »Kamaros«, prikladne za vrte ali parke. — Pismene ponudbe na naslov: Božidar Kastelic, Materija, Istra. 575

GOSPODICA bi rada poučevala v ruskem jeziku. Ponudbe pod »Rusinja« na ins. odd. Edinosti. 576

ISCEM enega delavca (stoparja) za mletje čreša, proti dobri dogovorjeni plači in hrani. Nastop takoj: Anton Uršič, St. Vid pri Vipavi. 3392

MEBLIRANA SOBA se odda v najem bodisi za eno ali dve osebi v ulici Antonio Stoppani št. 5, II. nadst. (konec ulice S. Francesco d'Assisi) kdjer se sprejemajo ponudbe. B 420

ČEVLJARSKA DELAVNICA, ul. dei Bechi 17, sprejema delo po meri in popraviljanje. 559

ZLATO, srebro, krone, plača po najvišjih cenah Pertot, ul. S. Francesco št. 15, II. n. 417

ANGLESKI in francoski jezik se uči na CM šoli na Acquedotto 20, in v ul. Boccaccio 3, vrata 14. Otvoritev posebnih tečajev za odrasle in deco ter trgovsko korespondenco. 565

PIANINO ali glasovir, tudi potreben popravke, kupim v vsakem kraju po najvišji ceni. Mirodilišna Zigon, Trst, ulica XXX. oktobra št. 8. 527

SREBRN DENAR kupujem po najvišjih cenah v vsaki množini. Pridem lahko ponj. Alojz Povh, Garibaldijev trg št. 3 (prej Barriera.) Tel. 329. 3341

KLAVIR ali pianino, tudi potreben popravke, se kupi v vsakem kraju. Pisati na naslov: Carlo Caver, Trst, ul. Solitario 25, III. 508

ISCE se ena ali dve mesečni sobi. Naslov pove ins. odd. Edinosti. P 400

LISICE, kune, zajce, skunks in drugo kožu-hovino tudi partije, kupujem in plačam dobro. Stroji, barva in izdeluje takoj vsakovrstno kožu-hovino. Kožuharnica Martellani, ulica Gatter 32, Trst.

SOBNI slikar in pleskar sprejema vsa v to stroko spadajoča dela, tudi na deželo. E. Bertoni, ul. Paolo Diacono 2, Sv. Jakob. 532

KUPUJEM vreće in cunjce. Babič, Molingrande 20. 547

POZORI! Plačam za srebrne krone, goldkarje in zlato najvišje cene, tudi več kot drugi trgovci. — Albert Povh, urar, ul. Manzoni 17, vr. 2, prtlj. 2648

KROJAČNICA August Sular ul. S. Francesco d'Assisi št. 34, III. je edina dobroznana krojačnica v Trstu. 3347

ZAHVALA.

V najlepši dobi življenja nam je neizprosna smrt iztrgala iz družinskega kroga našo ljubljeno

STANO.

Globoko užalosteni izrekata tem potom preč duhovščini, slav. senož. in dolnj. učiteljstvu, senožetnim dekletom za darovano prekrasno pomladno cvetje in ginjažni petci, fantom nosilcem in vsem onim blagim osebam, ki so jo spremili na zadnjem potu, ali sploh na katerikoli način poštili njen zadnji spomin, ter nam s tem ublažili neizrekljivo bol, svojo najpriskrnejšo zahvalo.

SENOŽEČE, 27. aprila 1920.

Družini Paternost-Slavu.

PLESNI VENČEK

se bo vršil jutri, v nedeljo, 2. majnika v spodnji dvorani Narodnega doma.

Začetek točno ob 19.30.

VOĐITELJ.

Fotografski atelje Baguerre Trst, Corso št. 29. Razglednice v platnu. Specializira: slike v barvi, fotografski, gabine, vrti, prevečja reprodukcije vsakevrste. Elektr. razsvetljava.

Štev. 233.

RAZGLAS.

Vsled nepričakovano nastopivših ovir se na dan 4. majnika t. l. napovedana

družna občinskega lova ne mere vršiti, zato se to stvarni razglas št. 229 od 28. aprila t. l., (»Edinost«), preključuje.

Županstvo občine Šempolaj

30. aprila 1920.

Upravitelj: Legiša.

Gospodarsko društvo v Škedenju vknjižena zadruga z neomejeno zavezo vabi na

40. redni letni občni zbor

ki se bo vršil

v nedeljo, 16. majnika 1920, točno ob 10 predpoldne v društvenih prostorih v Škedenju št. 226.

DNEVNI RED:

1. Pozdrav predsednika.
2. Poročilo tajnika.
3. Poročilo blagajnika.
4. Razni nasveti in predlogi.
5. Volitev novega odbora.

V slučaju nezadostnega števila članov, se bo drugi občni zbor vršil v nedeljo, 30. majnika 1920, ob vsakem številu članov ob isti uri. Odbor vlijudno prosi častite člane, da se prvega občnega zbora udeležijo v polnem številu.

Zobozdravniški ambulatorij

prej dr. BODO.

Zobozdravnik dr. E. Clonfero

— in —

dentist Stanko Perhavec Trst, Trg Goldoni št. 11, II. nadstr. sprejema od 9 do 12 in od 15 do 19.

Izdiranje zob brez bolečin, zobovja, zlati mostovi brez neba, reguliranje zob in zlate krone. Vsa dela se izvršujejo po moderni tehniki.

S potrim srcem javljamo vsem sorodnikom in znanec žalostno vest, da je naša ljubljena sestra

Karolina Slabanja

begunka iz Gorice

danes ob 3 pop., v 82. letu, predvidena s svetotajstvi za umirajočo, mirno v Gospodu zaspala.

Trst-Gorica-Cerkevna, 30. aprila 1920.

Užalostene sestre: Marija vd. Tiani, Jožeta Jurca.

KROJAČNICA August Sular ul. S. Francesco d'Assisi št. 34, III. je edina dobroznana krojačnica v Trstu. 3347

KROJAČNICA August Sular ul. S. Francesco d'Assisi št. 34, III. je edina dobroznana krojačnica v Trstu. 3347

KROJAČNICA August Sular ul. S. Francesco d'Assisi št. 34, III. je edina dobroznana krojačnica v Trstu. 3347

KROJAČNICA August Sular ul. S. Francesco d'Assisi št. 34, III. je edina dobroznana krojačnica v Trstu. 3347

KROJAČNICA August Sular ul. S. Francesco d'Assisi št. 34, III. je edina dobroznana krojačnica v Trstu. 3347

KROJAČNICA August Sular ul. S. Francesco d'Assisi št. 34, III. je edina dobroznana krojačnica v Trstu. 3347

KROJAČNICA August Sular ul. S. Francesco d'Assisi št. 34, III. je edina dobroznana krojačnica v Trstu. 3347

KROJAČNICA August Sular ul. S. Francesco d'Assisi št. 34, III. je edina dobroznana krojačnica v Trstu. 3347

KROJAČNICA August Sular ul. S. Francesco d'Assisi št. 34, III. je edina dobroznana krojačnica v Trstu. 3347

KROJAČNICA August Sular ul. S. Francesco d'Assisi št. 34, III. je edina dobroznana krojačnica v Trstu. 3347

KROJAČNICA August Sular ul. S. Francesco d'Assisi št. 34, III. je edina dobroznana krojačnica v Trstu. 3347

KROJAČNICA August Sular ul. S. Francesco d'Assisi št. 34, III. je edina dobroznana krojačnica v Trstu. 3347

Iz Dobrovalj v Vipavski dolini. Zahvaljujemo se gospodoma učiteljema Marmolju in Zgoniku za njihov trud, da sta zopet vzpostavila, v vojni razpadlo naše vrlo dobrovaljsko tanburško društvo. Naj bi tudi drugje delalo tako. Bog ju živi še mnoga leta. — Domačini.

Iz Hrenovice in Hruševja pri Postojni. Da nismo v naši hrenoviški občini in županiji, ki je največja v vsem postojnskem in senoženskem okraju, ne samo zavedeni, ampak tudi napredni, dokazuje objavljeni članek od 27. t. m. Zelo čudno se mi zdi, da ne dobite še več pisem iz naših krajev. Saj novic je zadosti, in dopisnikov tudi ne manka. Če smo imeli svoječasno zadosti gradiva za izdajanje svojega političnega glasila, kakor tudi za tiste humanistične liste, bomo imeli tudi za »Edinost« zadosti gradiva na razpolago. Priporočali bi tudi našim fantom in dekletam ustanovitve podružnice CMD, o kateri se ne ve deset let. Imajo jo v Postojni, pri nas pa je le še ni. Fantje in dekleta, vzdržite se. »Bog in naroda«, to je, in naj tudi ostane naše narodno geslo. Začinite torej skrbeti tudi za to prepotrebno društvo. Saj patriotizma nam tudi ne primanjkuje. Ne bojmo se litajškega zida: kakor se je sezidal, tako se tudi podre.

»Domene« v Studencu. Ne veliki ponebelček in belo nedolgo so zopet priredili studenski igralci, navdušeni za napredek in narodno dramo, ne ravno lahkega »Domana«. Igra ni privlačila le domačega ljudstva, ampak tudi iz okolice, zlasti one, ki se radijuje vsakega znamenja narodnega prebujanja. Najlepše od mladih igralcev je ravno to, da prirejajo igre iz lastne inicijative, da delujejo sami iz sebe in niso le pasivni čimtelji kakega inteligenta. Njihovo veselje je toliko, da premagajo vse ovire, ki se pojavljajo v malih oddaljenih krajih: ni odra, ne prostora, ne kulise, ne obleke, pomoč je oddeljena, poleg vsega se muzajo od strani ljudje, ki jim je igra očarjala ali pa pregreha. Toda Talija, muza, ki osrečuje narod in človeka, dokler je ne oblatijo z opolzlostjo, krivjo in komedijskim, se je pojavila, vzbudila se je v mladih fantovskih in dekliških srcih, in če bi bili prvi pevci še tako primitivni, moramo biti vsi, da je na potu, polna mladega življenja. Kočnik je napredek od »V Ljubljano go domo« in »Zupanove Mice« pa do »Domana«. V igranju in razumevanju igranja se bolj kakor izbere igrar. Kako ubrano, sigurno in resnično je bilo n. pr. v IV. dejanju na preji. Predice so predle, fantje in moške pa so razpravljali o najnovejši vaški senčiji, o graščaku, Domnovem očetu, pripravili so se, Urh pa jim je pripovedoval o Kurentu. Gledalca so skoro omanili, da se mu je zdelo, kakor bi sam sedel v gorci sobi pri peči, ko je zunaj sneg in mraz, ter bi poslušal vasovalce in bečarja Urha z mirnim zanimanjem; sam je postal nehoti vasovalec. In tako so znali prenositi igralci, ki so imeli le po nekaj dialogov. Glavne vloge so bile srečno razdeljene. Gosp. Adrih, režiser, ki je igral Domna, nekoliko selvalčno ulogo, je znal vrti trenutkom v pravi meri jezo in mlado, sovraštvo in ljubezen, maščevanje in odpuščanje, znal se je poslužiti gledališke patetičnosti, brez katere bi bila uloga mrtva. Uloga Anke je še bolj nehalna od Domnove, toda gđ. Betka ji je dala s simpatičnim glasom, gladkim dialogom in mladeniškim kretninam živahen izraz ljubečnosti. Jerica, gđ. Grželjeva, je bila vedno ljubka, posebna pa v IV. dejanju. G. Furlan je razumel posamezna duševna stanja pasivnega Jurca, v svojem igranju je vidno in določno kazal uplivo dogodkov in oseb na svoje čustvovanje: kako ga je graščak ustrašil in naščuval, Domnovo hudovalje ukrotilo, Ankinu trpljenje skrbelo in ganilo Domnovo in Metina nesreča; med vsemi je ravno on najbolj spoznal duševno razpoloženje svoje vloge. Meta, gđ. Miklavčičeva, ni bila posnatek kakega večjega odra, ampak prava stara žena, ravna in nadložna, dodala ji ni najmanjše teatralike, in z domačim narečjem ji je dala potezo nevedne, od rev in nadlog skoro bežaste starke. Ravno tako naravno je igral Urh g. Miklavčič: posnel je bečarja v bistvenih podrobnostih, iznajdljivosti in kretninah pa je bila naravnost izredna. Občinstvu se je najbolj priljubil, zabaval ga je z zdravim in naravnim humorjem — tega ljudstvo tudi želi —, vendar se je pa obvaroval komedijantstva, katerim so pokvarili glumski komiki že cele narode; njegova smrt je sicer obudila sočutje, ne pa spominov na njegovo tragično preteklost — bil je preveč bečar iz življenja, s katerim nima svet pravega sočutja. G. Miklavčič se je znal dobro preleviti v krulega, obolelega graščaka in starega grešnika, kar ni ravno lahko poštenemu človeku; zlasti v kretninah ga je dobro izražal, njegovo noreenje v V. dejanju, eno najlepših prizorov, pa je bilo mojstrsko. Hla ni bilo, če so pa bile sem-pa pomanjkljivosti, je temu kriva igra sama in začetiška neretiranost. Vsi igralci imajo dober občutek za resničnost, v svesti so si, da morajo priučiti na oder življenje — in to je temelj pravega igranja. Če bi igrali, kakor so pričakovali oni, ki poznajo razmere in se v stvari razumejo, bi bili vredni hvale, ker so pa igrali mnogo bolje, kakor so pričakovali, zaslužijo trojno pohvalo. Le pogumno napreji!

Od nedelje do nedelje.

Mnogo čudnega, zelo čudnega doživljamo v sedanjih časih. Človeku se mora zdeti kakor da se hočejo postavljati na glavo vse stvari — vsi pojmi. Ne le, da se dogodki love drug za drugim — kakor da si v kinematografu — s tako naglico, da jih težko zasledijo človeški razumi; ampak hite mimo očesa tudi pojavi, ki so nedostopni človeškemu razumevanju. Tak-le pojav je inteligent, ki ga navdaja z grozo misel na to, da bi mogli postati ljudje — inteligentni! A največje čudo je, da je ravno v narodu, ki se ponaša z dvatisočletno kulturo, ki se ponaša, da je prižigal Evropi luči človeške civilizacije, da je ravno v tem narodu največ kulturnih ljudi, ki se boje — kulture! Čudo — neumljiv pojav! In vendar imamo razlago za ta, skoraj težko umljiv pojav. Veliko manjšina v deželi tvori ti »razumniki«. A ta manjšina je bila edesle gospodarka v deželi. In sedaj se boje za to svoje gospodstvo, gospodstvo nad političnim, socialnim, gospodarskim življenjem naroda. To go-

spodstvo bi moglo priti v nevarnost, bi se moglo zrušiti, če bi bila tudi velika večina — pametna. Tu je razlaga, zakaj se boje žole, ki bi izobraževala maso. Je to najgubnejša razredna sebičnost. Zato sledi ti gospodovski slogi geslu: Tema mora biti na okolo, ako naj naše zvezde bleste! V tem je razlaga sicer neoprijemljivega dejstva: da je v narodu s staro kulturo tako malo sodobne kulture!

Sprito tega pojava občuti naš mali slovenski narod opravljeno zadostojenje: ne ponaša se kričavo s staro kulturo; ali ponašati se more z zdravim kulturnim razvojem, s povprečno sodobno kulturo; ponašati se more, da v njem masa sorazmerno sledi svojemu razumnstvu. Marsikaj je zagrešila naša inteligenca; nekateri trde celo, da je »gnila«. Ali, tega priznavanja ji ne moremo odrekati, da je razumno mnogo storila za naobrazbo naroda, da je narod kulturno pritegala tja gori k sebi. V tem je naša rešitev; a nam v teh krajih, ki nam bo morda usojeno teško življenje, v to lažbo. Kajti narod, ki je kulturno tako razvit in vsled tega tudi politično dobro organiziran in narodno zavezan, je zmogel za odpor proti vsaki sili. Naša sreča je, da smo imeli že od davna razumno mnogo pionirjev kulture: v svojih duhovnikih, v svojih profesorjih in svojih učiteljih. Njihovo delo nam prinaša sedaj blagoslovljene sadove: oboroženi smo.

Naj tu prilegemo v galerijo znamenitih mož iz svojih spominov — poleg Ternovca in Podgornika — takega pionirja, ki ga že davno krije ruša tam na tržaškem groboju pri sv. Ani. Je to profesor Janez Jesenko. Vzgoji je celotno generacijo mož, ki sedaj delujejo v našem javnem življenju — med njimi naj imenujem tudi našega dra. Gregorina, ki je v dobi avstrijske strahovlade, v času vojne tvegval vse za svoj narod: vrgl od sebe eksistenco in tvegati tudi — glavo! Jesenko je vzgajal slovenske dijake in ustvarjal iz njih značajce. Vzgal je glavo in srce. In kar je bilo znamenito na tem možu: njegova vnanost ni dajala slutiti takega srca v njem. Bil je bolj nizke postave in čokat. Napravil je utis zelo neuglednega, osornega in nedostopnega človeka. In ravno z našimi dijaki je bil zelo osoren. Ali, ta raskava vnanost je imela v sebi zlato jedro — blago, milo srce, z vsem žarom ljubeče slovenskega dijaka. Zmerjal ga je — pri tem so se mu košate obrvi jezo gibale, sapa obilnih brk sta kar skakala, pogled mu je bil srp, glas oster — ali iz jezika je ravno tedaj govorila vroča ljubezen — očeta. Značilno je bilo, da je z dijakom najraje govoril v tretji osebi: was macht er, kann er was, wo hat er sich herumgetrieben, kaj hočete, bili so taki časi tedaj — bil je profesor na nemški državni gimnaziji. In kar je bilo avstrijsko-državno, je bilo strogo, neizprosnost proti nam! In stego je bilo tudi proti Janzu Jesenku. Da-si je bil zgleden učitelj, znamenit zgodovinar, najodličnejši v profesorskem zboru, in dasi se je skoro pretirano skrbno izogibal široke ceste vsakdanje politike — živel je svojemu poklicu: je bil vendar na indeksu. Parkrat so ga pozvali tudi na audienčno verbum v namestniško palačo. Ali, dotakniti se ga si vendar niso upali, ker je bil — previsok. Nekoč je bil pozvan radi nekega podlistka v »Edinosti«. Ni se podpisal s svojim imenom, ampak le s psevdonimom: Stat nominis umbra. Ali — našel se je ovaduh. Ta dogodek je tako zagrenil, da ga ni mogel pozabiti vse svoje žive dni. Bridko je tožil. Ne radi sebe — je povdarjal — ampak radi dejstva, da je takih ljudi v slovenskih vrstah. Kaj hočete! Saj se je dogajalo še huje. Dogajalo se je, da je bila namestniška palača vseh pol ure po seji odbora našega političnega društva obveščena, o čem se je razpravljalo in kaj se je sklepalo!

Se par črtic, zelo značilnih za vso duševno in moralno sestavo Janeza Jesenka. Avstrijsko-širokoračna tesnosrčnost in borniranost ga je zasledovala, ker je bil slovenski značaj, ali tudi on je mrazil to avstrijskankstvo iz dna duše. Kolikokrat mi je pripovedoval, da naj nesrečnejši dan njegovega življenja je bil tisti, ko je moral — zgodilo se je je enkrat njegove žive dni! — obleči — avstrijsko uniformo. Bilo je povodom neke »dinastične« slavnosti! A take slavnosti so mu bile vsikdar v grenak opomin, da narod naš živi in trpi pod palico — zlobne mačhe! V enem pogledu pa je bil Jesenko uprav zakrknjen konservativec: nad 20 let — do svoje smrti — je stanoval pri isti družini in v isti sobi. Malo pa je obdeval s to družino; ali, kadar so se bližali veliki prazniki, je tekal dobičina po prodajalnah, da jo je dobro založil z vsem. Sam pa je skromno jedel v gostilni.

Z eno besedo: vsa osebnost Jesenkova je bila kakor zita iz enega kosa — od jekla. A v tem jeklenem oklopu je bila plemenita duša, dobrotica slovenskega dijaka. Gledal ga je srpo — a ljubil žarko. To ljubezen je kazal iskreno vsikdar, ko je kdaj srečal kakega bivšega svojega učenca; posebno pa, ko je čul, da je kak nekdanji dijak, za katerega bodočnost se je bal, srečno prijadral v varno zavetišče praktičnega življenja. Oko mu je iskalo, pritegal ga je k sebi na stolo in zatrl mu je neprestano, a priščino: No, no, no — me veseli, me veseli — in stiskal mu je roko. In to svojo ljubezen je ovcenal Jesenko tudi na svoji smrtni postelji: kar je imel in pristediti — živel je vedno skromno — je ostavil slovenskemu dijaku, za kulturni napredek naroda.

Kolika razlika med takim pionirjem kulture in pa inteligentom, ki se boji kulture! Zlatega pouka je dajal Jesenko svojemu narodu, blesteč zgled svojim bodočim tovarišem po poklicu, a slovenskemu razumnstvu je ostavil klic: značajno bodi!

Preveč se mi je razmahnila beseda o tem znamenitem možu, da bi mogel govoriti o dogodkih zadnjih dni. Ali — vrel mi je iz srca. In zdi se mi tudi koristno, če se oživljajo spomini na take zgled iz prejšnjih dni, ki so pravi glasniki čiste ljubezni in zvestobe do svojega naroda in pravega razumevanja njegovih potreb, da se ne bo dogajalo več, kar se je dogodilo pred nekoliko leti. Neki dijak, ki je vršil svoje nauke na praškem češkem vseučilišču, je poslušal Mesaryja, sedanjega predsednika češkoslovaške republike, in ga

— ni razumel, vsaj prav ne, mi je pisal v značilnem tonu: Minoli so tisti časi, ko smo hodili prepevat na Prosek in Barkovlje — Rybafu in Gregorinu! Zabolelo me je in zasmejal sem se. Torej Rybafu in Gregorinu so prepevali na Proseku in Barkovljah in ne nesrečnemu, proganjanemu ljudstvu, ki mu je bila v tistih časih pesem edina tolažilka, ki mu je edina ohranjala vero v boljše dni. Mladenec se je bil pomazal z nekoliko kapljic socijalističnega olja in je menil pri tem, da svoj demokratizem najbolje kaže v zasmešanju dela za osveščenje naroda, in pa mož, ki so delali...!

Vendar pa naj potegnemo nekoliko za jezik ekselencu Nitti in italijanske tovariše. Nitti je rekel nedavno ameriškim časnikarjem, da so ti naši kraji, ki jih zahteva Italija, italijanski po zgodovini, jeziku in narodnosti. V prvo se je ekselencu nekoliko drzno zaletel v resnico; v drugo pa je v istem trenutku udaril sam sebe po zobeh, zatrdil, da hoče iskati sporazumjenja z — Jugoslaveni v teh krajih! Čemu, ekselencu, sporazuma z ljudmi, ki jih — ni?! — Italijanski listi pa so kričali te dni, naj se poprej določijo meje in potem šele da se bo Italija rada pogajala z Jugoslaveni za — morebitno popravilo teli meja! Čudno se sužuje misli v teh glavah. To bi bilo tako, kakor če bi ropar menil: kaj sem, kar imaš, in potem bomo videli, koliko ti morda dam nazaj! Ali pa, če bi kdo hotel: najprej postavimo pohištvo in potem šele bomo zidali hišo okoli njega! S takimi ideologijami naj se ne čudijo italijanski tovariši, če ne morejo priti do sporazuma!

Listnica uredništva. Tistim, ki jim gre! Danzadnem dobivamo pisma, naslovljena uredništvu ali upravi, v katerih nas pisec prosi za najrazličnejše usluge. Gotovo storimo radi vse, kar je v naših močeh, toda velik del takih pism nam prihaja naravnost nefrankiranih, tako da moramo še plačevati globo zanje na pošti. To se nam pa zdi vendar preveč, in zato izjavljamo ponovno, da nefrankiranih pism ne bomo sprejemali, temveč jih brezobzirno puščali na pošti.

Spominjajte se CMD!

ZOROZDRAVNIŠKI KABINET
ulica Chiozza št. 5, I. nadst.
Sprejema od 9-13 in od 15-17. Izvršujejo se umetni zobje v kakršnemkoli sistemu z nečim in brez nesa po moderni tehniki.
Dr. F. Tamburini
MARIO MORO, tehnični vodja.

— TURČKA —
Alarico Lantschnor
v Trstu, Vija Roma 28 (bivša ul. delle Poste) vgal ul. Giorgio Galatti. Zraven velike pošte. — Telefon 198.
Dvokolesa, motorna kolesa, prikljike, pnevmatični predmeti. Popravila. — Delo solidno.

UMETNI ZORJE
v Trstu, Vija Roma 28 (bivša ul. delle Poste) vgal ul. Giorgio Galatti. Zraven velike pošte. — Telefon 198.
Dvokolesa, motorna kolesa, prikljike, pnevmatični predmeti. Popravila. — Delo solidno.

JADRANSKA BANKA
Del. glav. 100.000.000. Rezerve K 10.000.000
Belgrad, Celje, Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Šibenik, TRST, Zadar, Zagreb
Obavila vse v bančno stroko spadajoče posle.
Sprejema vloge
na hranilne knjižice ter jih obrestuje po 3 1/2 % a v bancogiro prometu po 8 1/2 %.

Vloge, ki se imajo dvigniti samo proti predhodni odgovori, sprejema po posebno ugodnih pogojih, ki se pogodijo od slučaja do slučaja. Daje v najem varnostne predale (safes). Bančni prostori v Trstu se nahajajo: ul. Casa di Risparmio, ul. S. Nicolo
Telefon: št. 1463, 1793, 2676
— Blejajo paki od 9.30-12.30 in od 14.30-16 —

Trgovsko-obrtna zadruga
v Trstu
registрована zadr. z neomejenim jamstvom
ul. Cesare Battisti (prej Slodion) št. 21
sprejema hranilne vloge
od L 1 dalje.
Navadne vloge obrestuje po
4 1/2 %
večje po dogovoru

Trgovcem otvarja tekoče čekovne račune. — Posoja hranilne pušice na dom. — Rentni davek plačuje iz svojega.

Daje posojila
po najugodnejših pogojih na vknjizbe, na osebno poroštvo, na zastave vrednostnih listin.

Uradne ure vsak dan izjemši nedelj in praznikov od 8 do 1.

Zlatarnica in urarnica
LORENC MACOR
ul. Udine 26 (prej Belvedere)
ima na izber verižice, prstane, zapestnice, uhane in zlate, srebrne in nikljaste ure. Budiljke, prvovrstne znamenke z jamstvom. — Prevzema naročila za birmo in poprave. Kupuje in zamenja zlato, srebro in dragulje.

POZORI!
Plačam za srebrne krone, goldinarje in zlato najvišje cene, tudi več kot drugi trgovci.
ALBERT POVIH, vrta, ul. Manzoni 17, vt. 2, prtlj.

ČEVLIARNA MIKOLIČ
Trst, ul. Udine 32 (prej Belvedere)
(na vogalu ul. Lodovico Ariosto)
Različna obuvala za gospode, gospe in otroke.
Lastna delavnica, ter se sprejemajo — naročila in poprave po meri. —

PELLEGRINO CINCELLI
Trst - ulica Makanton št. 9 - Trst
(Hiša ustanovljena leta 1828.)
KOŽE in USNJE za ženske in moške.
Box in Chevreux, lak, podlage in vsakevrstni predmeti za čevlje itd.
Vse po ugodnih cenah. Postrežba točna.

Edino mazilo
ki ohranja usnje in ga vzdržuje mehko.
Skladišče v Trstu, ulica Torre bianca št. 12 - Telefon št. 10

Novi dohodi:
Kramarsko blago, tkanine, predivo, drobnine na debelo
Turčka Raimondo Malusa & C.I, Trst, ul. S. Lazzaro 10.

Brill
Najboljše mazilo za čevlje
Podružnica v Trstu, ul. del Toro št. 10. — Telefon 31-72

Nova trgovina
Trst — ulica XXX. oktobra št. 4
Predmeti za moto, auto in dvokolesa. Zaloga avtomobilov, motornih koles „Indian“ in dvokoles „Bianchi“. Gumi, mazilno olje, tehnični predmeti.
Ceniki brezplačno. Prodaja na drobno in debelo.
Preprodajalcem popust.

S. a. c. a. m. a. G. Ferluga & C.I
trgovina ul. XXX. oktobra 4. Tel. 1160
Garaža, kovaška delavnica ul. S. Francesco 31. Tel. 1160

Neprimenljive preproge
nove in rabljene v vseh merah, vrvi, vrvice, pasove, povodce, vlativce in odeje za konje.
GIOVANNI SIVITZ — Trst
Piazza Nicolo Tomaseo št. 3

Ljubljanska kreditna banka
Podružnica v Trstu.
Centrala v Ljubljani.
Podružnice:
Celje, Goranlje, Gornja, Sarajevo, Split, Trst, Maribor
Belniški glavni in rezerve: K 50.000.000
Obavila vse v bančno stroko spadajoče posle. — Sprejema vloge v lirah na hranilne knjižice proti 3 1/2 % obrestovanja na žiro-račune proti 3 % obrestovanja. Za na odpoved vezane vloge plača obresti po dogovoru. Izvršuje borzne naloge in daje v najem varnostne celice.
Tel. št. 5-18. Blagajna je odprta od 9-13.